

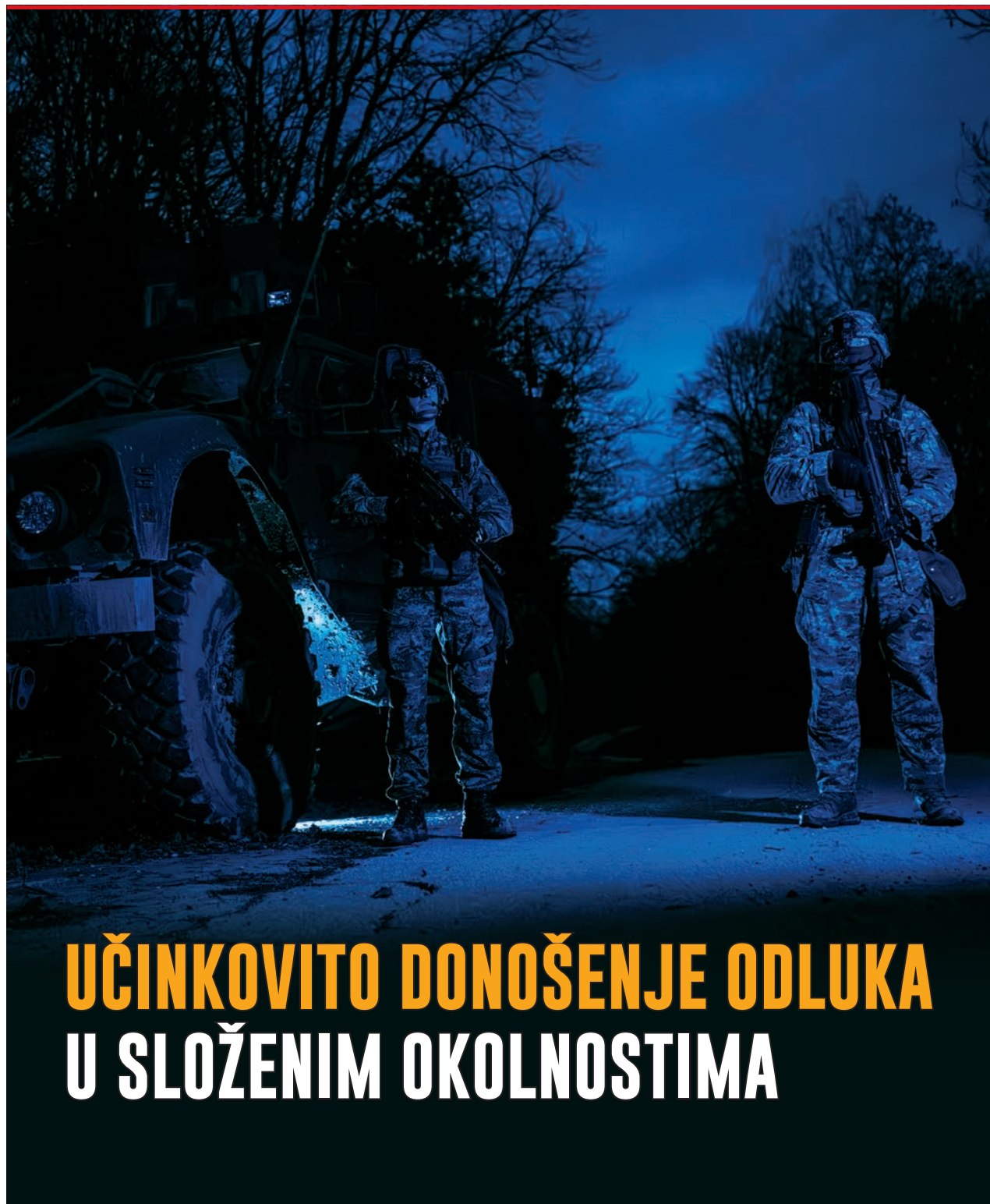
HRVATSKI VOJNIK

BROJ | 754

13. VELJAČE 2026.

CIJENA 1,33 €

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUCHNI MAGAZIN // IZLAZI OD 1991. // WWW.HRVATSKI-VOJNIK.HR

**SPECIJALISTIČKA
OBUKA
OKLOPNIŠTVA**

RAZGOVOR
BRIGADIR
TIHOMIR ZEBEC
ZAPOVJEDNIK
POČASNO-
ZASTITNE BOJNE

**VOJNE VJEŽBE
U 2026. GODINI**

PREDSTAVLJAMO
KADET
NADNAREDNİK
NIKICA DUJMOVIĆ

UČINKOVITO DONOŠENJE ODLUKA U SLOŽENIM OKOLNOSTIMA

ISSN 1330-500X
PRINTED IN CROATIA
0 0 7 2 6
9 11771330150003

Foto: Tomislav Brandt

www.hrvatski-vojn timer.hr

NAKLADNIK: MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE / SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I VOJNA GLASILA / ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILIA I IZDAVAŠTVA**Glavni urednik:** Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr) // **Zamjenica glavnog urednika:** Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)**Urednici i novinari:** Domagoj Vlahović (hrvojinik@morh.hr), Ivan Šurbek, Tomislav Vidaković (tomislav.vidakovic@morh.hr), Hrvoje Lončarević (hrvoje.loncarevic@morh.hr)**Lektura / korektura:** Gordana Jelavić (gordana.jelavic@morh.hr), Andrea Pavlić // **Fotograf:** Tomislav Brandt (tomislav.brandt@morh.hr)**Grafička redakcija:** Ante Perković, Predrag Belušić // **Marketing:** Mila Badrić Gelo (mbadric@morh.hr), tel: 4568-008; fax: 3784-322**Tisak:** Tiskara STEGA TISAK d.o.o., Heinzelova 60/1, 10 000 Zagreb // **Adresa uredništva:** Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Illica 256b, 10 000 Zagreb, e-mail: hrvojinik@morh.hr**Odobrava:** Ivana Balenović, voditeljica Samostalne službe za odnose s javnošću i vojna glasila

UČINKOVITO DONOŠENJE ODLUKA U SLOŽENIM OKOLNOSTIMA

Pripadnici 1. mehanizirane bojne Tigrovi intenzivno se pripremaju za odlazak u međunarodnu operaciju potpore miru na Kosovo, gdje će u svibnju preuzeti zadaće od pripadnika 44. hrvatskog kontingenta (HRVCON). Riječ je o zahtjevnoj stabilizacijskoj misiji koja se provodi u složenom sigurnosnom okruženju te od sudionika zahtijeva visoku razinu obučenosti, prilagodljivosti i profesionalizma

[STR. 4]

NASLOVNICA: SNIMIO TOMISLAV BRANDT

SADRŽAJ

- 10 SPECIJALISTIČKA OBUKA**
Visoka razina motivacije
- 14 RAZGOVOR**
brigadir Tihomir Zebec,
zapovjednik Počasno-zaštitne bojne
- 20 MORH**
Vojne vježbe u 2026. godini
- 22 PREDSTAVLJAMO**
Kadet nadnarednik Nikica Dujmović
- 26 TEMELJNO VOJNO OSPOSABLJAVANJE**
Jedan od najvažnijih iskoraka u obuci
- 30 RATNA MORNARICA**
Klasa Constellation – kraj na samom početku
- 38 HIBRIDNI SUKOBI**
Povijest terorizma u Europi: Grčka
- 44 PODLISTAK**
Povijest snajpera (IV. dio):
Lee-Enfield – totalni snajperski sustav
- 48 POVIJEST SPORTA**
Povijest Zimskih olimpijskih igara (XII. dio):
Novo doba igara
- 52 HVU**
Nova sportska infrastruktura
- 54 PRIČE O DOMOVINSKOM RATU**
Bar je moj Mirko u našem groblju pokopan
- 56 NOĆ MUZEJA 2026**
Muzej Domovinskog rata Karlovac – Turanj
- 58 DOMOVINSKI RAT**
Gradimo most između djece, povijesti i budućnosti
- 62 PJESME KOJE SU OBILJEŽILE
DOMOVINSKI RAT**
Ruža Hrvatska - Mojoj majci

Instagram

LinkedIn

YouTube

X

facebook

Pratite nas i na društvenim mrežama

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA).
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2026.
Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

TEKST

Tomislav Vidaković

FOTO

Tomislav Brandt

UČINKOVITO DONOŠENJE ODLUKA U SLOŽENIM OKOLNOSTIMA

HKoV

Pripadnici 1. mehanizirane bojne Tigrovi intenzivno se pripremaju za odlazak u međunarodnu operaciju potpore miru na Kosovo, gdje će u svibnju preuzeti zadaće od pripadnika 44. hrvatskog kontingenta (HRVCON). Riječ je o zahtjevnoj stabilizacijskoj misiji koja se provodi u složenom sigurnosnom okruženju te od sudionika zahtijeva visoku razinu obučenosti, prilagodljivosti i profesionalizma

Kvalitetna priprema postrojbe prije upućivanja u međunarodnu misiju ključan je preduvjet za uspješno izvršenje svih zadaća u složenom i često nepredvidivom sigurnosnom okruženju. Sustavna i temeljita obuka omogućuje pripadnicima postrojbe razumijevanje operativnog okvira misije, pravila uporabe snaga, procedura zapovijedanja i suradnje s međunarodnim partnerima, kao i prilagodbu specifičnostima područja djelovanja.

Kroz realistične obučne scenarije postrojba razvija sposobnost djelovanja pod stresom, donošenja pravodobnih i ispravnih odluka te održavanja visoke razine borbene spremnosti tijekom duljih razdoblja. Posebna pozornost posvećuje se uvježbavanju stabilizacijskih aktivnosti, postupanjima prema civilnom stanovništvu, zaštiti vlastitih snaga i reagiranju na izvanredne sigurnosne situacije, čime se smanjuju rizici i povećava sigurnost svih sudionika misije. Osim operativne spremnosti, kvalitetna priprema jača zajedništvo, međusobno povjerenje i homogenost postrojbe, što se izravno odražava na učinkovitost na terenu. Uigrana i motivirana postrojba sposobna je djelovati usklađeno i profesionalno, čak i u uvjetima povećanog fizičkog i psihičkog opterećenja. Temeljita priprema ujedno potvrđuje profesionalnost i vjerodostojnost Hrvatske vojske u međunarodnom okruženju. Upravo zahvaljujući visokoj razini obučenosti i odgovornom pristupu pripremama, pripadnici Hrvatske vojske prepoznati su kao pouzdan i cijenjen partner u me-

dunarodnim misijama, spreman izvršiti povjerene zadaće na najvišoj razini i dostojno predstavljati Republiku Hrvatsku.

ZAGRIJAVANJE NA RAČUNALIMA

Terenskoj obuci Tigrova prethodila je računalno potpomognuta vježba CAX Tigar 26, koja je provedena na Hrvatskom vojnom učilištu od 19. do 30. siječnja. Cilj vježbe bio je osposobljavanje Stožera bojne, zapovjednika satnija i deklariranih sastavnica Gardijske mehanizirane brigade kroz zadane obučne ciljeve, uz pružanje što realnije slike procesa zapovijedanja i nadzora. Obučni ciljevi vježbe obuhvaćali su integraciju borbenih funkcija manevara, borbene potpore i borbeno-servisne potpore, kao i uvježbavanje procesa donošenja vojne odluke i procedura vođenja postrojbi. Scenarij vježbe bio je usmjeren na prikaz sposobnosti postrojbe za provedbu stabilizacijskih aktivnosti uz uporabu vlastitih snaga i borbenih sustava, utemeljen na realnim i mogućim ugrozama u području misije.

“Ova je vježba izvrstan početak uvježbavanja za provedbu stabilizacijskih operacija i priprema za odlazak u misiju na Kosovo. Obuku smo započeli od temeljnih postupaka, s posebnim naglaskom na uvježbavanje Stožera, sustav izvješćivanja prema Stožeru bojne te unutarnju razmjenu informacija i praćenje situacije na terenu”, objašnjava simuliranje računalno potpomognute vježbe natporučnika Katarina Šušnja-Mršo, zamjenica zapovjednika Satnije. “Moja zadaća

kao zamjenika zapovjednika obuhvaća praćenje djelovanja postrojbe na terenu u realnom vremenu i pravodobno izvješćivanje prema Stožeru bojne, kako bi zapovjedni element u svakom trenutku imao potpunu i jasnu sliku stanja i aktivnosti postrojbi na terenu.

Na taj način osigurava se učinkovito zapovijedanje i donošenje odluka u složenim okolnostima", natporučnica dodatno objašnjava svoju ulogu u ovoj vježbi, tijekom koje su uvijek bavani brojni realistični scenariji, uključujući reakcije na nailazak na neeksplozirana ubojita sredstva na rutama kretanja, postupanja u kontaktu s civilnim stanovništvom, suradnju s CIMIC vodom i IOD timom, provedbu pregovora s civilima te reakcije na napade na bazu i druge sigurnosne incidente. Time se postrojbi omogućuje postupna izgradnja sposobnosti i postizanje visoke razine spremnosti za provedbu stabilizacijskih zadataka u području operacije.

Tijekom neprekidne obuke provodile su se aktivnosti u dnevnim i noćnim uvjetima, uz stalnu izloženost postrojbi realističnim scenarijima koji vjerno prikazuju situacije s kojima se mogu susresti u području operacije

PRVI TEST NA TERENU

Tjedan dana nakon računalno potpomognute vježbe uslijedila je prva provjera usvojenih sposobnosti na terenu. Ekipa Hrvatskog vojnika priključila se Tigrovima u njihovoj matičnoj vojarni u Petrinji, gdje smo ih zatekli nakon čitavog dana i noći provedenih u suočavanju s različitim scenarijima koje im je postavljao Stožer. U sklopu završnih priprema Tigrovi su u vojarni "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji proveli jedan od ključnih terenskih pripremih ciklusa u trajanju od 72 sata. Tijekom neprekidne obuke provodile su se aktivnosti u dnevnim i noćnim uvjetima, uz stalnu izloženost postrojbi realističnim scenarijima koji vjerno prikazuju situacije s kojima se mogu susresti u području operacije na Kosovu. Desetine su kontinuirano izvršavale zadatke uz rotaciju, čime se dodatno provjeravala izdržljivost, uigranost i sposobnost djelovanja u uvjetima povećanog fizičkog i psihičkog opterećenja.

"Obuku smo koncipirali tako da bude što realističnija i da pripadnike postrojbe što bolje pripremi za najzahtjevnije moguće situacije na terenu. Provodimo intenzivnu obuku na zemljištu u trajanju od 72 sata, tijekom koje su desetine kontinuirano izložene stresu, obučnim aktivnostima i izvršavanju zadataka. Zadatke se provode neprekidno, uz rotaciju postrojbi, čime se simuliraju stvarni uvjeti djelovanja u operativnom okruženju. Takav način obuke provodimo kako bismo osigurali visoku razinu uvježbanosti, uspješno

izvršenje zadaća te dostojno predstavljanje pripadnika postrojbe, same postrojbe i naše domovine", objasnio je satnik Vladimir Kordić zapovjednik Motorizirane satnije 1. mehanizirane bojne Tigrovi.

Obuka je obuhvatila niz taktičkih i operativnih zadaća povezanih sa stabilizacijskim operacijama, uključujući obranu baze, provedbu ophodnji nazočnosti, uspostavu motriteljskih točaka, okruženje i pretragu, uspostavu mobilnih kontrolnih točaka, osiguranje i provedbu konvoja, postupanja prema civilnom stanovništvu te suradnju s međunarodnim snagama i lokalnim institucijama. Ujedno su uvježbavane reakcije na sigurnosne incidente, improvizirane eksplozivne naprave te NBK ugroze, kao i provedba CIMIC aktivnosti te praćenje i zaštita osoba unutar područja odgovornosti (AOR). Poseban je naglasak na zapovijedanju i nadzoru, donošenju odluka pod stresom te održavanju visoke razine borbene spremnosti dulje razdoblje bez prekida.

"Postupanje pripadnika na mobilnoj kontrolnoj točki provodi se prema jasno definiranim procedurama u slučaju dolaska civilnih osoba na kontrolnu točku. Osobe se identificiraju i provjerava se posjeduju li dopuštenje za prelazak, kao i eventualno posjedovanje oružja, uključujući vatreno i hladno oružje. U slučaju da osoba nema važeće dopuštenje za nošenje ili držanje oružja, oružje se privremeno oduzima. Svaki incident odmah se prijavljuje Zapovjedništvu, koje daljnje postupanje koordinira s nadležnim civilnim institucijama. Osoba se zadržava do dolaska civilnih službi, kojima se potom predaje u daljnu nadležnost. U slučaju nailaska vojnih osoba koje nisu pripadnici vlastitih snaga, provodi se pregled osoba i vozila te provjera posjedovanja oružja, sukladno važećim pravilima postupanja", opisuje proceduru provjere na mobilnoj kontrolnoj točki Dražen Grandverger, prvi dočasnik Motorizirane satnije 1. bojne GMBR Tigrovi.

Posebna vrijednost provedene obuke očituje se u snažnom zajedništvu i visokoj razini motiviranosti svih pripadnika postrojbe. Homogenost bojne, međusobno povjerenje i profesionalan odnos prema zadaćama pokazali su

Motivacija pripadnika je neupitna, a volje za radom i izvršavanje zadaća ne nedostaje. Takav pristup jamči učinkovito i pravodobno izvršavanje svih zadaća čak i u najtežim okolnostima, uključujući hladnoću, neispavanost, dugotrajno fizičko opterećenje i povećan psihički stres

se ključnim čimbenicima uspješnog izvršenja svih obučnih aktivnosti, potvrđujući da upravo motivirana i uigrana postrojba čini temelj operativne spremnosti.

HRVATSKA VOJSKA UVIJEK SPREMNA

Za 1. mehaniziranu bojnu Tigrovi, postrojbu koja se primarno bavi napadnim i obrambenim djelovanjima, ovakva obuka ima dodatnu važnost jer zahtijeva prilagodbu drugačijem načinu djelovanja u ulozi stabilizacijskih snaga. Iako su Tigrovi naviknuti na znatno dinamičnije zadaće, ni prilagodba stabilizacijskim operacijama nije problem.

Unatoč djelovanju izvan njihova primarnog elementa, to se ni u jednom trenutku ne odražava na razinu suradnje, a iskustva i savjeti kolega koji su već sudjelovali u misijama takvog tipa pokazali su se neprocjenjivima. Upoznavanje sa svim segmentima stabilizacijskih operacija ključno je za uspješno izvršavanje zadaća u međunarodnom okruženju, gdje je naglasak na sigurnosti, suradnji s civilnim stanovništvom i očuvanju stabilnosti. Upravo u tom kontekstu treba istaknuti kako su pripadnici Hrvatske vojske na Kosovu iznimno dobro prihvaćeni od lokalnog stanovništva, koje na njih gleda s povjerenjem i izrazitim simpatijama.

Iako smo se s pripadnicima Tigrova susreli drugog dana vježbe, nakon aktivne noći, u uvjetima niskih temperatura i zahtjevnih vremenskih prilika, moral unutar postrojbe ostao je iznimno visok. Motivacija pripadnika je neupitna, a volje za radom i izvršavanje zadaća ne nedostaje. Takav pristup jamči učinkovito i pravodobno izvršavanje svih zadaća čak i u najtežim okolnostima, uključujući hladnoću, neispavanost, dugotrajno fizičko opterećenje i povećan psihički stres.

Provedbom ovih priprema dodatno se potvrđuje važnost temeljite i sustavne obuke prije upućivanja u međunarodnu misiju. Hrvatska vojska i ovim ciklusom priprema potvrđuje status pouzdanog i vjerodostojnog partnera koji u sve međunarodne operacije dolazi maksimalno pripremljen, spreman profesionalno i odgovorno izvršavati povjerene zadaće te dostojno predstavljati Republiku Hrvatsku.

Opsežne i temeljite pripreme koje provode pripadnici 1. mehanizirane bojne Tigrovi jasno potvrđuju njihovu visoku razinu profesionalnosti, uvježbanosti i spremnosti za preuzimanje zadaća u sklopu KFOR misije. Sustavnom obukom, realističnim scenarijima i snažnim zajedništvom unutar postrojbe osigurani su svi preduvjeti za sigurno i učinkovito djelovanje u složenom operativnom okruženju. Takav pristup ne samo da jamči uspješno izvršenje dodijeljenih zadaća, već nastavlja potvrđivati ugled Hrvatske vojske kao pouzdanog i odgovornog partnera u međunarodnim operacijama potpore miru.

TEKST

Tomislav Vidaković

FOTO

Alen Vuksanić

VISOKA RAZINA

MOTIVACIJE

Na vojnom poligonu "Gašinci" u Gašincima završena je specijalistička obuka oklopništva. Obuka je ključna faza u osposobljavanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske namijenjenih za službu na borbenim oklopnim sredstvima. Riječ je o zahtjevnoj i intenzivnoj obuci namijenjenoj vojnicima koji se osposobljavaju za dužnosti tenkista te posada borbenih vozila pješništva (BVP), s naglaskom na specijalnosti ciljača i vozača

Specijalistička obuka oklopnih posada obuhvaća mnogo više od samog upravljanja vozilom i rukovanja naoružanjem. Ona razvija sposobnost djelovanja u složenim, višedomenskim uvjetima, u suradnji s pješastvom, topništvom, inženjerijom i zračnom potporom, ali i uz stalnu prijetnju besposadnih sustava. Posade se kroz zahtjevne obučne cikluse osposobljavaju za brzo donošenje odluka, učinkovito korištenje senzora, pravilnu uporabu zaštitnih sustava te za preživljavanje i nastavak borbe u uvjetima ograničene vidljivosti, elektroničkog ometanja i stalnog pritiska protivnika.

U vremenu kad se naglasak često stavlja na tehnologiju i nove oblike ratovanja, specijalistička obuka oklopnništva potvrđuje da ljudski faktor ostaje presudan. Dobro obučena posada sposobna je maksimalno iskoristiti prednosti moderniziranog oklopa, prilagoditi se promjenama na bojištu i zadržati inicijativu čak i u uvjetima asimetričnih prijetnji. Time se jasno potvrđuje da snaga oklopnih postrojbi OSRH ne počiva samo na čeliku i elektronicima, nego prije svega na znanju, uvježbanosti i profesionalizmu ljudi koji tim sredstvima upravljaju.

Prvi korak u stvaranju tih uvježbanih i profesionalnih ljudi jest specijalistička obuka oklopnništva. Ona traje 12 tjedana, a njezini polaznici prolaze strukturiran i postupno sve zahtjevniji program koji obuhvaća teorijsku nastavu i opsežan praktični rad. Obuka ciljača usmjerena je na upoznavanje sa sustavima naoružanja, optičko-elektroničkim uređajima, balistikom, pravilima gađanja te djelovanjem u različitim taktičkim uvjetima, danju i noću. Poseban naglasak stavlja se na korekciju vatre, brzinu reakcije te na upoznavanje sa svim sustavima vozila.

“Od malih nogu pokazivao sam poseban interes za vojsku, a posebno za tenkove i oklopna vozila. Upravo me ta dugogodišnja sklonost potaknula na odluku da se priključim Oružanim snagama Republike Hrvatske, ali i da se osobno osamostalim, udaljim od roditeljskog doma te krenem vlastitim putem”, objašnjava Puljanin, vojnik Mihael Kristić polaznik Specijalističke obuke za ciljača BVP-a koji će se po završetku obuke vratiti u svoju ma-

Cjelokupna obuka provodi se prema važećim doktrinarim dokumentima i standardima OSRH, uz stalno vrednovanje stečenih znanja i vještina. Završetkom specijalističke obuke polaznici stječu potrebne kvalifikacije za raspored na dužnosti ciljača i vozača u svojim matičnim postrojbama

Završetkom specijalističke obuke polaznici stječu potrebne kvalifikacije za raspored na dužnosti ciljača i vozača u svojim matičnim postrojbama

tičnu postrojbu, Sokolove, gdje se nada da će ubrzo završiti i na novim Bradleyima.

PRVA VOZAČICA BVP-a

Obuka vozača obuhvaća svladavanje upravljanja oklopnim vozilima u različitim terenima i vremenskim uvjetima, osnovno i napredno održavanje, kao i postupke u izvanrednim situacijama. Polaznici razvijaju tehniku sigurne i učinkovite vožnje, uz istodobno razumijevanje taktičke uloge vozila u borbenim djelovanjima.

“Obuka je jako zanimljiva. Naporna, ali ispunjava. Svaki se dan radi nešto novo i nauči nešto novo”, kaže vojnica Zvonimira Berek, prva vozačica BVP-a u OSRH. Odmalena je bila vezana uz radne strojeve i vožnju, što je uvelike utjecalo na njezin interes za upravljanje vozilima. Ulaskom u Oružane snage Republike Hrvatske odlučila je proći dragovoljno služenje vojnog roka, svjesna da se želi dugoročno zadržati u vojnom sustavu. Tijekom donošenja odluka o daljnjem profesionalnom usmjerenju jasno je istaknula da joj je jedini prioritet osposobljavanje za vozača borbenog vozila pješastva. Pitanje zaposlenja i rasporeda bilo joj je u drugom planu, jer joj je osnovna motivacija bila upravo obnašanje dužnosti vozača na BVP-u. “Kad sam došla ovdje na obuku, bila sam već sigurna da je to to. Ali kad sam prvi put upalila vozilo znala sam da je to za cijeli život”, s oduševljenjem nam objašnjava prva vozačica borbenog vozila pješastva Hrvatske vojske.

Cjelokupna obuka provodi se prema važećim doktrinarim dokumentima i standardima OSRH, uz stalno vrednovanje stečenih znanja i vještina. Završetkom specijalističke obuke polaznici stječu potrebne kvalifikacije za raspored na dužnosti ciljača i vozača u svojim matičnim postrojbama, gdje postaju sastavni dio oklopnih posada i doprinose ukupnoj borbenoj spremnosti Hrvatske vojske. “Ciljač mora u potpunosti poznavati svoje formacijsko naoružanje – od rastavljanja i sastavljanja, preko pravilnog održavanja i popune, do rukovanja ciljničkim spravama i njihova pravilnog programiranja. Pritom konačni rezultat gađanja nije uvijek presudan pokazatelj uspješnosti, jer je najvažnije da ciljač vlada propisanim procedura-

Prvi korak u stvaranju uvježbanih i profesionalnih ljudi jest specijalistička obuka oklopništva. Ona traje 12 tjedana a njezini polaznici prolaze strukturiran i postupno sve zahtjevniji program koji obuhvaća teorijsku nastavu i opsežan praktični rad

ma, razumije korekciju vatre i zna pravilno reagirati u različitim situacijama. Sam pogodak, izražen u metrima, nije jedini ni odlučujući kriterij. Vozač, s druge strane, mora u potpunosti poznavati svoje ustrojbeno mjesto. To podrazumijeva sposobnost provedbe pregleda prije, tijekom i nakon uporabe sredstva, poznavanje motora i transmisije, kao i svih uređaja koji se nalaze u sklopu njegova radnog mjesta. Poseban je naglasak na razumijevanju i korištenju specijalnih uređaja, na tenku i na borbenom vozilu pješastva, uz sigurno i učinkovito upravljanje vozilom u svim uvjetima”, objašnjava satnik Ivan Marinčić, voditelj gađanja i zapovjednik satnije.

“Polaznici ove obuke pokazali su visoku razinu motivacije i profesionalnog pristupa, uz jasno vidljiv napredak u usvajanju temeljnih i specijalističkih oklopnih vještina. Kroz zahtjevne obučne sadržaje dokazali su da razumiju svoje ustrojbene dužnosti, da ovladavaju procedurama te da su sposobni primijeniti stečena znanja u realnim, dinamičnim uvjetima. Kao instruktor mogu istaknuti da se radi o skupini vojnika koja ima potencijal za učinkovito djelovanje u oklopnim postrojbama, uz spremnost za daljnje usavršavanje i preuzimanje odgovornih zadaća u sustavu Oružanih snaga Republike Hrvatske”, s ponosom ističe desetnik Ivan Bošković instruktor za oklop u 3. satniji.

“Obuka je bila iznimno zanimljiva i sadržajna, s velikim naglaskom na teorijsko znanje koje je bilo nužno usvojiti kako bismo ga mogli kvalitetno primijeniti u praksi. Zahvaljujući stručnom i predanom radu instruktora, taj proces učenja i prijenosa znanja bio je jasno strukturiran i uspješno proveden”, govori nam vojnica Antonio Šarčević, polaznik obuke za ciljača u tenku. Završetkom specijalističke obuke oklopništva još je jednom potvrđena važnost sustavnog, zahtjevnog i stručno vođenog obučnog procesa u izgradnji borbene spremnosti Oružanih snaga Republike Hrvatske. Stečena znanja i vještine, od temeljnih procedura do složenih specijalističkih zadaća, čvrsta su osnova za učinkovito djelovanje u sastavu oklopnih postrojbi. Ova obuka nije kraj, već početak profesionalnog razvoja polaznika koji su sada osposobljeni odgovoriti na izazove suvremenog bojišta i pridonijeti operativnoj sposobnosti i vjerodostojnosti oklopnih snaga OSRH.

“Obuka je jako zanimljiva. Naporna, ali ispunjava. Svaki se dan radi nešto novo i nauči nešto novo”, kaže vojnica Zvonimira Berek, prva vozačica BVP-a u OSRH

RAZGOVOR

BRIGADIR

TIHOMIR ZEBEC

ZAPOVJEDNIK POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE

OGLEDALO I SLIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE

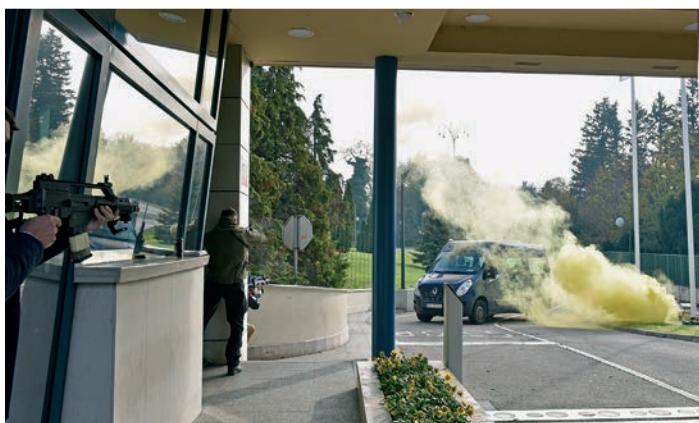
RAZGOVARAO Hrvoje Lončarević

FOTO Ana Marija Katić, PZB

Vojno-akrobatski vod izvodi radnje s pravom puškom prave kilaže, dok oružane snage drugih zemalja rade s osjetno lakšim replikama od plastike i drugih materijala

POČASNO-ZAŠITNA BOJNA NOSI ODORE SVIH TRIJU GRANA ORUŽANIH SNAGA RH: HRVATSKE KOPNE NE VOJSKE, HRVATSKOG RATNOG ZRAKOPLOVSTVA I HRVATSKE RATNE MORNARICE. NORMALNO JE DA TA PRVA SLIKA KOJU STRANI DRŽAVNIK VIDI OSTAVLJA NA NJEGA DOJAM

Počasno-zaštitna bojna može izvršiti sve zadaće prema sigurnosnoj prosudbi i izazovima

Pripadnici Posadne satnije odgovorni su za nadzor brijunskog arhipelaga

RAZGOVOR // BRIGADIR TIHOMIR ZEBEC

U povodu 26. obljetnice ustrojavanja Počasno-zaštitne bojne razgovarali smo s njezinim zapovjednikom brigadrom Tihomirom Zebecom. Približio nam je zadaće i izazove PZB-a te uputio građanima poziv da 21. veljače dođu na Dan otvorenih vrata i upoznaju tu postrojbu u njezinim prostorijama na Tuškancu

POČASNO ZAŠTITNA-BOJNA KAO SLJEDNICA 1. HRVATSKOG GARDIJSKOG ZBORA DJELUJE VEĆ 26 GODINA. KOJE BISTE DOGAĐAJE I ZASLUGE IZ NJEZINE POVIJESTI IZDVOJILI?

Nezahvalno je i teško govoriti o zaslugama i zadaćama uglavnom govore i ocjenjuju ih drugi, kad vide kako izvršavamo zadaće i koliko smo stručni i spremni odgovoriti na izazove. Kao vojnici mi ne govorimo o zaslugama. Najveća je uloga i mogu reći zasluga ove postrojbe to što je sastavni dio Oružanih snaga Republike Hrvatske, što izvršava svoje zadaće na dobrobit Oružanih snaga Republike Hrvatske i što ih u određenoj mjeri predstavlja. Velik je ponos u našem radu to što smo sljednica 1. hrvatskog gardijskog zbora, koji je imao kao temeljnu zadaću čuvanje i osiguravanje Predsjednika Republike Hrvatske. Tu zadaću i dalje provodimo i smatram da smo u tome uspješni. U svakom trenutku držimo u sigurnosti i sigurnosnom okruženju Predsjednika i sve njegove suradnike u Uredu Predsjednika na Pantovčaku. Teško je stoga izdvojiti jedan događaj ili nekoliko njih s obzirom na to da su nam svi važni. Svi pripadnici postrojbe zaslužili su svaku pohvalu. Svojim su radom osigurali da ova postrojba već 26 godina u cijelosti i potpuno uspješno izvršava zadaće.

MOŽETE LI UKRATKO PRIBLIŽITI DJELOKRUG RADA POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE? KOJA SU NJEZINA TEMELJNA NAČELA I ZADAĆE?

Počasno-zaštitna bojna sastoji se od Počasne satnije, Zaštitne satnije, Satnije za osiguranje, Posadne satnije na Brijunima i Satnije za potporu. Temeljna je misija postrojbe osiguravanje Predsjednika Republike Hrvatske i vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga RH te pružanje potrebne potpore Uredu Predsjednika Republike Hrvatske. Isto tako, pružamo potporu u ceremonijalnim radnjama i počastima za potrebe Hrvatskog sabora, Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva obrane, Glavnog stožera OSRH i ostalih državnih tijela kad se odaju počasti na visokoj razini. Kad govorimo o davanju osiguranja i potpore Uredu Predsjednika, onda se to odnosi i na osiguranje cijelog područja Pantovčaka, gdje se nalazi Ured Predsjednika; na Tuškanac, gdje je ujedno sjedište Počasno-zaštitne bojne; te na Brijune. Kad govorimo o sigurnosti ne mislim samo na pripadnike postrojbe koje svi vide već i na širok spektar sigurnosnih mjera i radnji te postupaka. Zajedno s djelatnicima Uprave za posebne poslove sigurnosti MUP-a RH, koji provode neposredno osiguranje Predsjednika, uspostavljamo sustav sigurnosti u Uredu Predsjednika. Uvedene su sve potrebne mjere i postupci, primjerice toksikologija, koja uključuje nadzor namirnica koje ulaze u Ured Predsjednika; RTG pregledi; PDZ zaštita, protudronska i Jammer zaštita, uporaba službenih pasa, kao i druge potrebne radnje. Pružamo

Svaki pripadnik Počasno-zaštitne bojne koji stoji u počasnom stroju zna da ne predstavlja samo Počasno-zaštitnu bojnu već i Oružane snage Republike Hrvatske. Taj stroj je ogledalo i slika Oružanih snaga Republike Hrvatske i dosad nisam nikad doživio niti jedan negativan komentar

Svaki strani predsjednik, poglavar ili državnik koji dolazi u Republiku Hrvatsku, a dolazi Predsjedniku Republike Hrvatske, ima prvi susret s Počasno-zaštitnom bojnom već u samoj zračnoj luci, gdje ga dočekuje počasni stroj – špalir. Ondje prvi put vidi pripadnike Oružanih snaga RH

također i prometnu potporu Uredu Predsjednika, koja se provodi svakodnevno i kontinuirano, te rad za potrebe Protokola Ureda PRH u organizaciji i pripremi posjeta i primanja. Vrlo je teško nabrojiti sve zadaće, jer uvijek kad se osigurava neki događaj postoji element gdje se naglašavaju i provode potrebne sigurnosne radnje. No, bitno je naglasiti da Počasno-zaštitna bojna može izvršiti sve zadaće prema sigurnosnoj prosudbi i izazovima. Ovdje bih ujedno želio zahvaliti svima u Uredu PRH na odličnoj suradnji i razumijevanju vezano uz naš rad te zahvaliti svim sastavnicama Oružanih snaga RH koje nam nesebično pružaju potporu za kvalitetno izvršavanje zadaća kad nam je potrebna.

ZA MNOGE STRANE DRŽAVNIKE I MEĐUNARODNU JAVNOST POČASNO-ZAŠTITNA BOJNA STVARA PRVI DOJAM O HRVATSKOJ VOJSCI I HRVATSKOJ DRŽAVI. NA ODREĐENI JE NAČIN ODRAZ HRVATSKE VOJSKE. MOŽETE LI PODIJELITI SVOJA ZAPAZANJA O TOME KAKO MEĐUNARODNA JAVNOST DOŽIVLJAVA POČASNO-ZAŠTITNU BOJNU?

Svaki strani predsjednik, poglavar ili državnik koji dolazi u Republiku Hrvatsku, a dolazi Predsjedniku Republike Hrvatske, ima prvi susret s Počasno-zaštitnom bojnom već u samoj zračnoj luci, gdje ga dočekuje počasni stroj – špalir. Ondje prvi put vidi pripadnike Oružanih snaga RH. Želim istaknuti da Počasno-zaštitna bojna nosi odore svih triju grana Oružanih snaga RH: Hrvatske kopnene vojske, Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i Hrvatske ratne mornarice. Normalno je da ta prva slika koju strani državnik vidi ostavlja na njega dojam.

Nikad ne volim izdvajati niti jedan posjet, niti jednog državnika. Za nas su oni svi najviši dužnosnici jedne zemlje. Ova Bojna daval je počasti najvišim dužnosnicima i jako smo ponosni što su svi dočeci prošli bez ikakvih poteškoća. Uvijek nam je bilo važno izvršiti zadaću i dostojanstveno predstaviti Oružane snage. Drugi

je kontakt stranih državnika s Počasno-zaštitnom bojnom prilikom počasnog postrojavanja i predaje prijavka u Uredu Predsjednika, te s pripadnicima postrojbe koji vrše osiguranje. Svaki pripadnik Počasno-zaštitne bojne koji stoji u počasnom stroju zna da ne predstavlja samo Počasno-zaštitnu bojnu već i Oružane snage Republike Hrvatske. Taj stroj je ogledalo i slika Oružanih snaga Republike Hrvatske i dosad nisam nikad doživio niti jedan negativan komentar, naprotiv, svi su bili impresionirani. Treći je kontakt sa stranim državicima prilikom polaganja vijenaca. Na taj način cijelo vrijeme stranog predsjednika, poglavara, državnika prate pripadnici Počasno-zaštitne bojne. Uvijek su svi bili zadovoljni, a to je naš cilj.

Što se tiče sudjelovanja Počasno-zaštitne bojne na međunarodnim manifestacijama, najistaknutija je vojno hodočašće u Lurd. Održava se svake godine, a mi sudjelujemo i pružamo potporu Vojnom ordinarijatu. Mogu slobodno reći da smo vrlo zapaženi i ljudi nas primjećuju. Treba još istaknuti prošlogodišnju međunarodnu manifestaciju u Düsseldorfu, Međunarodni festival vojnih orkestara, na kojem je sudjelovao Orkestar OSRH i pripadnici Vojno-akrobatskog voda (VAV) Počasno-zaštitne bojne sa zajedničkom glazbeno-scenskom koreografijom koja obuhvaća vojničke vještine s puškom. Bili smo toliko prepoznatljivi i zapaženi da su organizatori promijenili koncept izvedbe završnog dijela festivala i zamolili pripadnike VAV-a Počasno-zaštitne bojne i Orkestra OSRH da stanu u prvi red. Dakle, prepoznat je naš značaj, vidljivi smo i uvijek nas uvažavaju. Vojno-akrobatski vod ove godine obilježava 20. obljetnicu ustrojavanja. Naglasio bih da VAV izvodi radnje s pravom puškom prave kilaže, dok oružane snage drugih zemalja rade s osjetno lakšim replikama od plastike i drugih materijala. Dakle, i to je jedinstveno postignuće Počasno-zaštitne bojne. Od ostalih međunarodnih aktivnosti istaknuo bih još prošlogodišnje međunarodne mimohode vezano uz aktivnosti NATO-a u Velikoj Britaniji, Slovačkoj i Austriji.

KOLIKI JE INTERES PRIPADNIKA HRVATSKE VOJSKE ZA PRISTUPANJE U POČASNO-ZAŠTITNU BOJNU?

Realno gledajući, svim postrojbama Oružanih snaga nedostaje ljudi, pa tako i nama. Ljudi se javljaju, no kako smo mi postrojba s posebnim uvjetima popune, kandidati moraju zadovoljiti određene kriterije, odnosno znanje, vještine i sposobnosti da bi bili primljeni. Ima interesa, ali mi bismo željeli da ga bude još više, pogotovo što nam je težnja da se Počasno-zaštita bojna zanaavlja mlađim pripadnicima.

KAKO IZGLEDA PROCES ODABIRA PRIPADNIKA POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE I KOJE UVJETE KANDIDATI TREBAJU ISPUNITI?

Postoje kriteriji za popunu postrojbe s posebnim uvjetima popune, koje je potrebno ispuniti. Prvo i osnovno, kandidat sa sigurnosnog aspekta ne smije imati sigurnosne zapreke, mora biti sigurnosno provjeren da ne bi došlo do nekakvih neželjenih posljedica. Drugo, mora proći liječnički pregled i zadovoljiti kriterije tjelesne spremnosti. Dakle, mora biti apsolutno sposoban i spreman za izvršavanje zadaća.

Dan otvorenih vrata organiziramo 21. veljače. Svi su dobrodošli vidjeti prostor gdje živimo i radimo. Građani će moći vidjeti našu opremu i naoružanje, prikaz naših sposobnosti, izvedbu Vojno-akrobatskog voda, moći će se upoznati s nama. Kao i uvijek, i ove ćemo godine veliku pozornost posvetiti našim najmlađim posjetiteljima, za koje će biti organizirano natjecanje iz vojničkih i sportskih disciplina

Veliku važnost pridajemo fizičkoj spremnosti i stabilnosti osobe jer niti jedna zadaća u Počasno-zaštitnoj bojni nije jednostavna. Kad netko vidi pripadnika Bojne koji stoji u počasnom stroju, mora znati da on ondje ne stoji pet minuta nego puno dulje. Određeno vrijeme stajanja na određenom mjestu traži jake fizičke napore, spremnost, psihičku stabilnost kako bi se to moglo izdržati. Dakle, ponekad takve stvari koje se čine jednostavne mogu biti i jesu vrlo zahtjevne. Primjerice, Zaštitna satnija daje vanjsko osiguranje i ljeti i zimi, po visokim i niskim temperaturama i od tih pripadnika traži se dobra fizička kondicija i izdržljivost, a i psihička stabilnost. Isto tako, pripadnici Satnije za osiguranje u neposrednoj su blizini osoba s posebnim statusom osiguranja za čiju su sigurnost odgovorni; zatim pripadnici Posadne satnije, koji su odgovorni za nadzor brijunskog arhipelaga i podmorja; te pripadnici Satnije za potporu, koji pružaju protokolarnu potporu Uredu PRH zajedno s djelatnicima Ureda Predsjednika RH i prometnu potporu Uredu Predsjednika RH u zemlji i inozemstvu.

POHAĐAJU LI PRIPADNICI POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE NEKE EDUKACIJE I KAKO SE USAVRŠAVAJU U SVOJEM ZVANJU S OZBIROM NA SUVREMENE SIGURNOSNE IZAZOVE?

Po dolasku u PZB novi pripadnici imaju određene sposobnosti stečene u prethodnoj postrojbi. Dakle, oni su stekli temeljne vojničke vještine. Mi ih obučavamo za zadaće koje će izvršavati, a ujedno pratimo njihov razvoj. Pripadnike koji zadovolje kriterije za pojedine druge zadaće upućujemo na dodatnu obuku i edukaciju, odnosno specijalizirane uske tečajeve, gdje se specijaliziraju za određene sposobnosti, stječu nova znanja i iskustva te ih profiliramo da postanu što bolji u onome što rade. Dakle, prvo obučimo pripadnika Bojne za temeljne zadaće koje provodi u postrojbi i omogućimo mu da dostigne potrebne vještine, a onda ga ciljanom i specijaliziranom obukom osposobimo da u izvršavanju poslova i zadaća bude što bolji. Uvijek analiziramo i pratimo razvoj oblika mogućih novih ugroza i

izazova te na temelju toga planiramo i provodimo obuku i izobrazbu pripadnika postrojbe kako bi razvili i dostigli potrebne vještine i sposobnosti te bili u potpunosti spremni za izvršavanje zadaća.

KAKO OCJENJUJETE DANAŠNJU INFRASTRUKTURU POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE U KONTEKSTU SUVREMENIH SIGURNOSNIH ZAHTEJEVA?

Što se tiče uvjeta rada u Počasno-zaštitnoj bojni, mogu slobodno reći da su zadovoljavajući i dobri. Naravno, uvijek može biti bolje i treba težiti boljem. Nama je bitno da razvijamo informatizaciju i opremamo se tehnološki naprednim sredstvima, npr. videonadzorom i tehničkom zaštitom. Koristeći tehnologiju, odnosno suvremena sredstva, podiže se standard izvršavanja zadaća.

POČASNO-ZAŠTITNA BOJNA PRIMILA JE 2016. GODINE U SVOJ SASTAV ŽENE. NAKON DESET GODINA, KAKO OCJENJUJETE NJIHOVO SUDJELOVANJE I PRISUTNOST U BOJNI?

Smatram da u Oružanim snagama RH svi pripadnici imaju jednake obveze i prava ovisno o tome koju dužnost vrše. Tako i pripadnice Počasno-zaštitne bojne imaju jednak status i jednaka prava i obveze te obnašaju jednake dužnosti kao i muškarci. U svakoj satniji imamo pripadnice koje rade na svim zadaćama jednako kao i njihovi kolege, u skladu s onim za što su obučene. Svaki od pripadnika, neovisno o spolu, svojim radom i zalaganjem pridonosi razvoju postrojbe. Postoje kriteriji nagrađivanja i pohvala, ali i oni su za sve pripadnike jednaki. Ne bih želio izdvajati tko je dao više, a tko manje – za mene su dali jednako.

POČASNO-ZAŠTITNA BOJNA ORGANIZATOR JE NATJECANJA VIRIBUS UNITIS – IZAZOV TJELESNE SPREMNOSTI, TEMELJENOG NA CROSSFIT DISCIPLINAMA, KOJE SE ODRŽAVA VEĆ DESET GODINA. UZ PRIPADNIKE ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE, NA NATJECANJU SUDJELUJU I DJELATNICI DRUGIH SASTAVNICA DRŽAVNE UPRAVE. KAKO BISTE OPISALI VAŽNOST I SVRHU TOG NATJECANJA?

Spomenuo sam već da svaki pripadnik Počasno-zaštitne bojne prije svega mora biti fizički pripremljen kako bi mogao izvršavati svoje zadaće. Jedna od tih fizičkih priprema je tjelovježba, odnosno bavljenje sportskim aktivnostima. Bitno je naglasiti da se natjecanje održava već deset godina i da su njegovu važnost prepoznale i druge sastavnice domovinske sigurnosti. Svake godine imamo sve bolji odaziv i veći broj sudionika. Natjecanjem želimo poslati poruku o zajedništvu, što poručuje i njegov naziv, te širiti svijest o važnosti fizičke spremnosti vodeći se izrekom *U zdravom tijelu, zdrav duh*. Ove godine planiramo proširiti natjecanje tako što bi se održavalo u jednoj od sportskih dvorana u gradu Zagrebu kako bismo ga predstavili široj javnosti. Ujedno smo poslali pozivnice kolegama iz 14 zemalja pa će poprimiti i međunarodni karakter. Želja nam je na ovaj način pridonijeti obilježavanju 35. obljetnice ustrojavanja Oružanih snaga RH.

TREĆU STE GODINU ZAPOVJEDNIK POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE. KOJE DUŽNOSTI IMATE I S KOJIM SE IZAZOVIMA SUOČAVATE?

Moj je primarni cilj da svaki pripadnik Počasno-zaštitne bojne bude spreman i osposobljen za zadaće koje izvršava. Najveći izazov danas je personalno upravljanje, odnosno upravljanje ljudima u svrhu postizanja svih ciljeva, a da budu zadovoljni i ne izgube motiv rada. Nadalje, uvijek je bolje prevenirati moguće ugroze. Da bismo to mogli, kao zapovjedniku važno mi je da Bojna bude što bolje obučena i opremljena kako bi bila što spremnija za moguće izazove.

Nastojim da svaki pripadnik dobije adekvatnu obuku, edukaciju, izobrazbu kako bi mogao biti siguran da je spreman uspješno izvršavati svoju zadaću i da zna kako su njegovi kolege jednako sposobni kao i on. Najveći element sigurnosti je sigurnost osobe u samu sebe prilikom obavljanja dužnosti. Ako se preispituje i nije sigurna u svoju sposobnost, to je najgore. Dakle, moj je cilj da kao zapovjednik zajedno sa svim pripadnicima dostignem potrebne standarde. Mogu reći da sam zadovoljan kako postrojba funkcionira i da nema nikakvih događaja koji bi mogli ugroziti sigurnost osoba koje štitimo kao i potporu koju pružamo Uredu Predsjednika.

OVE GODINE NAVRŠAVA SE 26. OBLJETNICA USTROJAVANJA POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE. KAKO JE PLANIRATE OBLJEŽITI?

Dan Počasno-zaštitne bojne obilježavamo 25. veljače. I ove će se godine na taj datum održati središnje obilježavanje s prigodnim programom. No, istaknuo bih da prije tog događaja, 21. veljače, organiziramo za javnost Dan otvorenih vrata. Svi su dobrodošli vidjeti prostor gdje živimo i radimo. Građani će moći vidjeti našu opremu i naoružanje, prikaz naših sposobnosti, izvedbu Vojno-akrobatskog voda, moći će se upoznati s nama. Kao i uvijek, i ove ćemo godine veliku pozornost posvetiti našim najmlađim posjetiteljima, za koje će biti organizirano natjecanje iz vojničkih i sportskih disciplina.

KAKO VIDITE BUDUĆNOST POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE?

Uvijek se može bolje i više. Ova će postrojba zbog specifične misije i zadaća uvijek težiti postizanju još bolje spremnosti, sposobnosti i vještine kako bi bila spremna na sve izazove i na otklanjanje mogućih sigurnosnih ugroza koje bi mogle utjecati na provedbu osiguranja Predsjednika RH i vrhovnog zapovjednika OSRH, kao i pružanja potrebne potpore Uredu PRH. Kontinuirano održavamo standard koji se od nas očekuje, no ne zadovoljavamo se dostignutim. Svjesni smo da je potrebno neprekidno se usavršavati kako bismo izvršavali zadaće u dodijeljenoj misiji. Počasno-zaštitna bojna ima svoju opstojnost i prepoznatljivost. U našu lijepu domovinu dolaziti će predsjednici, poglavari i čelnici drugih država, a mi ćemo uvijek biti spremni pružiti sigurnost i na najljepši i najbolji način prezentirati Oružane snage Republike Hrvatske.

VOJNE VJEŽBE U 2026. GODINI

Vlada RH na 141. sjednici donijela je odluke o sudjelovanju hrvatskih vojnika u osam obučnih aktivnosti i 18 vježbi u Hrvatskoj te 39 vježbi u inozemstvu, nabavi streljiva 155 mm za haubice CAESAR MK2 te energetskej obnovi vojne infrastrukture

Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar obrane Ivan Anušić predstavio je Odluku o prelasku granice Republike Hrvatske oružanih snaga država saveznica i Oružanih snaga Republike Hrvatske radi sudjelovanja na zajedničkoj obuci i vježbama u 2026. godini.

Odlukom se odobrava prelazak granice Republike Hrvatske oružanim snagama država saveznica radi održavanja osam obučnih aktivnosti i 18 vježbi u Republici Hrvatskoj. Istodobno se odobrava i prelazak granice Republike Hrvatske pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske radi sudjelovanja na 39 vježbi u inozemstvu s oružanim snagama država saveznica.

TEKST
OJI

FOTO
arhiva HVGI-ja

Ministar je rekao da pripadnici Hrvatske vojske sudjeluju na obukama i vježbama radi daljnjeg razvijanja operativnih sposobnosti te da su obuka i vježbe sredstvo za ocjenjivanje spremnosti postrojbi, razine sposobnosti i interoperabilnosti.

NABAVA STRELJIVA ZA HAUBICE

Vlada Republike Hrvatske donijela je i odluku o davanju prethodne suglasnosti Ministarstvu obrane za preuzimanje obveza na teret sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske u 2028. godini za nabavu streljiva u iznosu od 10.055.360 eura.

Naime, zbog potreba za nabavom streljiva 155 mm za haubice CAESAR MK2, Ministarstvo obrane pokrenulo je nabavu putem Europske obrambene agencije kojoj je upućen zahtjev za nabavu streljiva putem okvirnih ugovora za zajedničku nabavu. Ministar obrane istaknuo je da je u kontekstu narušene sigurnosne situacije izazvane ruskom agresijom na Ukrajinu dodatno važno podizanje spremnosti i daljnji razvoj

Vojne vježbe u Republici Hrvatskoj

- SKY SOLDIER – I
- SKY SOLDIER – II
- ADRIATIC PARTNERSHIP MIO/VBSS EXERCISE 26
- LOCKED SHIELDS 26
- Međunarodni zrakoplovni miting povodom 35. obljetnice ustrojavanja Hrvatske vojske – AIR SHOW
- BORBENA MOĆ 26
- IEL MILU 26
- COMBINED ADRIATIC CYBER ENDEAVOUR 26
- SAVA STAR 26
- SKY SOLDIER III
- NOBLE JOLT 26
- CYBER COALITION 26
- SKY SOLDIER IV
- TROJAN FOOTPRINT 26
- FASF MORANE Concept
- COMBAT MARINE 26
- TAD-26
- TORREJON ARCHER 26

obrambenih sposobnosti, kao i ulaganja u zajednički razvoj i nabavu ključnih obrambenih sposobnosti.

Zajednička nabava kroz projekte Europske obrambene agencije, ustvrdio je ministar Anušić, iznimno je značajna za popunu nedostajućih nacionalnih zaliha i održavanje spremnosti Oružanih snaga te implementaciju Ciljeva sposobnosti. Isporuka streljiva predviđena je u 2028. godini. Ukupne obveze Ministarstva obrane iznose 14.244.800 eura. U 2026. godini planirana je isplata predujma u iznosu od 30 posto, dok se preostalih 70 posto iznosa za streljivo uz troškove transporta, planiraju platiti u 2028. godini.

ENERGETSKA OBNOVA ZGRADE U VOJARNI “PETAR ZRINSKI”

Vlada Republike Hrvatske donijela je i odluku o davanju prethodne suglasnosti Ministarstvu obrane za preuzimanje obveza na teret sredstava državnog proračuna u razdoblju od 2027. do 2041. godine radi energetske obnove zgrade broj 58 u vojarni “Petar Zrinski” na Hrvatskom vojnom učilištu “Dr. Franjo Tuđman” u Zagrebu.

Ukupna vrijednost energetske obnove je 13.590.901,75 eura. Dio obnove u iznosu od 5.528.401,75 eura financirat će se iz bespovratnih sredstava Mehanizma za oporavak i otpornost, dok će se preostali iznos od 7.793.750 eura financirati iz proračunskih sredstava Ministarstva obrane.

Vojne vježbe u inozemstvu

Odobrava se prelazak granice Republike Hrvatske Oružanim snagama Republike Hrvatske radi vježbi s oružanim snagama država saveznica (država članica NATO-a i država Partnerstva za mir) koje će se održati u inozemstvu u 2026. godini:

- DYNAMIC FRONT 26
- DYNAMIC MANTA 26
- ARIADNE 26
- CHALLENGE EAGLE
- ADRIATIC THUNDER 26
- ANATOLIAN PHOENIX 26
- ADRIATIC PARTNERSHIP MIO/VBSS EXERCISE 26
- CYBERNET
- VALOR SHIELD
- BEYOND HORIZON 26
- ARCAN THUNDER 26
- STEADFAST DETERRENCE 26
- LOCKED SHIELDS 26
- ADRION 26
- GRIFFIN LIGHTNING 26
- STEADFAST INTEREST 26
- SHARP LYNX 26
- VIGOROUS WARRIOR 26
- CWIX 26
- AMBER MIST 26
- REPMUS 26
- SAREX 26
- STEADFAST FOXTROT 26
- ORION 26
- STEADFAST DUEL 26
- NOBLE JOLT 26
- INIOCHOS 26
- STEADFAST DAGGER 26
- CYBER COALITION 26
- STEADFAST DART 26
- SAVA 26
- TROJAN FOOTPRINT 26
- ADRIATIC PARTNERSHIP MCM/DIVE 26
- STRONG BASTION 26
- DECI 26
- CEDC 26
- SAFETY TRANSPORT 26
- SAFETY FUEL 26
- MILEX 26

ST

PREDSTAVLJAMO

TEKST
Ines GrossiFOTO
privatna arhiva

U svijetu vojne preciznosti, u tišini olovke i papira, kadet Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" Nikica Dujmović likovnim stvaralaštvom daje oblik sjećanjima te iskazuje poštovanje onima koji više nisu među nama. Njegovi crteži čuvaju ono što se pamti srcem, kao trajni zapisi sjećanja na ljude koji su obilježili svoje vrijeme

KADET NADNAREDNIK NIKICA DUJMOVIĆ

LIKOVNIM VARALAŠTVOM

ČUVA USPOMENE NA ONE KOJIH NEMA

U vojnoj svakodnevici, obilježenoj pravilima, obvezama i preciznošću, rijetko se govori o onom što vojnika oblikuje iznutra. Iza odore i zahtjevnog studija kadeta Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" često se kriju osobne priče koje ne traže pozornost, ali zaslužuju biti ispričane. Jedna od njih pripada kadetu nadnaredniku Nikici Dujmoviću, studentu pete godine Vojnog pomorstva, smjera brodostrojarstvo. Usmjeren na tehnički zahtjevan i precizan studij, Dujmović izvan svakodnevnih obveza njeguje izrazitu sklo-

nost likovnom stvaralaštvu. Crtanje za njega nije prolazna zanimacija, nego osobni prostor u kojem nastaju portreti ispunjeni značenjem, emocijom i trajnom vrijednošću. Iako se na prvi pogled čini nespojivo s vojničkim pozivom, upravo u toj tišini olovke i papira pronalazi ravnotežu.

Počeci crtanja sežu u rano djetinjstvo. Interes se, kaže, pojavio još u prvom razredu osnovne škole, na satu likovne kulture, poput igre koja je s vremenom postajala sve ozbiljnija. Godinama kasnije primijetio je da ga osobito privlače portreti. Najčešće radi olovkom i ugljenom, a talent, smatra, nije dar koji se podrazumijeva, nego vještina koja se razvija isključivo radom i vježbom. Iako se njegov profesionalni put odvija u posve drukčijem smjeru, umjetnost ga nikad nije napustila. Kad ga pitamo što ga je zadržalo uz crtanje, odgovor je jednostavan, voli to što radi. Smatra da čovjek, bez obzira na poziv,

Najčešće radi olovkom i ugljenom, a talent, smatra, nije dar koji se podrazumijeva, nego vještina koja se razvija isključivo radom i vježbom

mora imati nešto svoje, hobi koji ga prati i održava unutarnju ravnotežu. Govoreći o vlastitom umjetničkom izrazu, ne koristi velike riječi. Svoj stil opisuje kao jednostavan i realističan. Teži tome da portret što vjernije prikaže osobu, ali i da svaki rad nosi priču. Upravo ga to privlači realizmu, svijest o uloženom trudu, strpljenju i disciplini. Suvremena umjetnost, priznaje, nije mu bliska.

U njegovim crtežima često je prisutna snažna osobna dimenzija. Najčešće crta ljude koji su njemu važni ili koji imaju posebno mjesto u životima drugih. Najveći poticaj pritom su reakcije onih kojima je crtež namijenjen. U tim trenucima, kaže, zna da je učinio nešto vrijedno. Tada crtež prestaje biti samo slika i postaje poruka.

Posebno emotivan bio je rad na obiteljskom portretu u kojem je, na simboličan način, ponovno spojio članove obitelji, uključujući i pokojnog oca koji nije mogao biti prisutan na vjenčanju. Ideja je potekla od njegove sestre, a sam zadatak doživio je kao čin kojim se ispunjava nečija duboka želja. Takvi crteži, ističe, nose veliku težinu, ali istodobno govore više nego što bi to riječi ikad mogle. "Crtanju pristupam na način da je to nešto što bi osoba voljela vidjeti, nešto što bi je usrećilo. Otac je preminuo i nije mogao biti na obiteljskoj slici za njezino vjenčanje. Moja sestra je došla na ideju i zamolila me da nacrtam portret svih njih zajedno. To je bila predivna ideja. Slažem se da takvi crteži imaju veliku

težinu, ali isto tako su prikaz nečega što se ne može opisati riječima“, zaključuje Dujmović.

Sličan pristup ima i kad radi portrete osoba koje su tragično preminule. Kad ga pitamo kako pronalazi ravnotežu između umjetničke odgovornosti i poštovanja prema obitelji, odgovara da ljudi osobito cijene umjetnost kad je riječ o njihovim najbližima. U tim trenucima crtež postaje način da se sačuva uspomena. Među njegovim radovima posebno mjesto zauzima portret pokojnog Nikole Matasa, prijatelja i kadeta. Za Dujmovića taj crtež nije samo umjetnički rad, nego trajna uspomena i želja da Nikola ostane zapamćen među pripadnicima Kadetske bojne. Govoreći o emocionalnom teretu crtanja osoba koje je osobno poznao, ističe da mu to nije poteškoća. Naprotiv, “drago mi je da imam tu sposobnost da svoja sjećanja na njih mogu staviti na papir“. Reakcije obitelji i prijatelja, kaže, najčešće su snažne. Prisjeća se crteža na kojem je spojio svoje pokojne baku i djeda s drugom bakom koja u naručju drži njegovu nećakinju. Taj je crtež bio dar sestri, a njezina emocija, suze radosnice i tuge, za njega su najveća moguća potvrda. “To je ono što mene usređuje, da sam uspio u nekome potaknuti takve emocije. To je najbolje hvala koje mogu dobiti.“ Dugoročne umjetničke planove nema. Nastoji samo održavati taj dio sebe “radim to za svoju dušu i kad sam inspiriran“. Kolege njegov hobi doživljavaju pomalo neobično, ali s

Najčešće crta ljude koji su njemu važni ili koji imaju posebno mjesto u životima drugih. Najveći poticaj pritom su reakcije onih kojima je crtež namijenjen

poštovanjem. Rado pogledaju nove radove i cijene trud koji stoji iza njih. Na kraju razgovora, kad ga pitamo o ciljevima, i kao budućeg časnika i kao umjetnika, odgovor ostaje kratak i jasan, napredovati. Bez velikih riječi i bez potrebe za isticanjem. U crtežima koje ostavlja iza sebe već je rekao dovoljno.

TEMELJNO VOJNO OSPOSOBLJAVANJE

JEDAN OD NAJVAŽNIJIH

TEKST I FOTO
Tomislav Vidaković

Temeljno vojno osposobljavanje donosi brojne koristi svim polaznicima, u vojnom i u osobnom smislu. U javnosti se najčešće ističu suvremeni segmenti obuke, poput osposobljavanja za upravljanje bespilotnim letjelicama, kao i usvajanje temeljnih vojničkih vještina poput rukovanja osobnim naoružanjem, taktičkog kretanja, pružanja prve pomoći na bojištu, osnova topografije i orijentacije u prostoru te razvijanja discipline, timskog rada i odgovornosti. Međutim, manje je poznata činjenica da će polaznici temeljnog vojnog osposobljavanja proći i obuku iz izraelske boričke vještine Krav Mage

ISKORAKA U OBUCI

Uvođenje obuke iz Krav Mage u temeljnu vojnu obuku ročnika važan je iskorak u modernizaciji sustava osposobljavanja Oružanih snaga Republike Hrvatske

Riječ je o sustavu samoobrane razvijenom za potrebe vojske i sigurnosnih službi, usmjerenom na realne, visokorizične situacije i zaštitu vlastitog života. Uvrštavanjem Krav Mage u temeljnu vojnu obuku, polaznicima se već na samom početku pružaju praktične vještine osobne sigurnosti, samokontrole i djelovanja pod stresom, čime se dodatno podiže ukupna razina njihove spremnosti za vojne zadaće i za izazove izvan vojnog sustava.

Krav Maga je iznimno vrijedan sustav obuke za pripadnike Oružanih snaga jer je usmjerena na realne, visokorizične situacije u kojima nema prostora za pogrešku. Za razliku od sportskih borilačkih vještina, ona je razvijena isključivo za potrebe sigurnosnih i vojnih struktura, s naglaskom na brzo donošenje odluka, neutralizaciju prijetnje i očuvanje vlastitog života te života suboraca i civila.

VAŽNOST KRAV MAGE ZA ORUŽANE SNAGE

Stecene vještine primjenjuju se u brojnim situacijama: od bliske borbe bez oružja, obrane od hladnog i vatrenog oružja, zaštite štićenih osoba i kontroliranja agresivnih pojedinaca, do postupanja na kontrolnim točkama, ophodnjama i tijekom međunarodnih misija. Posebno je važna njezina primjena u urbanom okruženju, gdje se vojnici često susreću s nepredvidivim scenarijima i asimetričnim prijetnjama.

U konačnici, Krav Maga nije samo borilačka vještina, već cjelovit sustav

Krav Maga je iznimno vrijedan sustav obuke za pripadnike oružanih snaga jer je usmjerena na realne, visokorizične situacije u kojima nema prostora za pogrešku

Krav Maga ročnicima pruža praktična znanja i vještine primjenjive u realnim, nepredvidivim situacijama, s naglaskom na samoobranu, zaštitu drugih i kontrolu prijetnje uz minimalnu, ali učinkovitu uporabu sile

koji jača fizičku spremnost, mentalnu stabilnost i profesionalnu učinkovitost pripadnika oružanih snaga, povećavajući njihovu sposobnost preživljavanja i uspješnog izvršenja zadaća u suvremenom sigurnosnom okruženju. Uvođenje obuke iz Krav Mage u temeljnu vojnu obuku ročnika važan je iskorak u modernizaciji sustava osposobljavanja Oružanih snaga Republike Hrvatske. Prvi put u povijesti, ročnici će se tijekom temeljnog vojnog osposobljavanja sustavno upoznati s ovom borilačkom vještinom, razvijenom upravo za potrebe vojske i sigurnosnih službi, čime se već od prvog dana službe postavljaju čvrsti temelji osobne sigurnosti, discipline i odgovornog korištenja sile.

O samoj obuci i sve što ona zahtjeva od svojih polaznika razgovarali smo s bojnikom Mirom Bogdanom iz Središta za međunarodne vojne operacije "Josip Briški", certificiranim instruktorom vojne inačice ove borilačke vještine.

"U Hrvatskoj vojsci Krav Maga se do sada primjenjivala u specijalnim postrojbama, a obuka se uvijek prilagođavala konkretnim zadaćama i operativnom okruženju korisnika, od mornarice i borbenih skupina do Zapovjedništva specijalnih snaga. Naglasak je bio na situacijskoj svijesti, mentalnoj otpornosti, donošenju odluka pod ekstremnim stresom i djelovanju protiv višestrukih, često naoružanih napadača", objašnjava boжник Bogdan i dodaje kako uvođenje te vještine u temeljnu vojnu obuku ročnika smatra jednim od najvažnijih iskoraka u sustavu obuke, jer će svaki ročnik iz vojske izići sigurniji, samopouzdaniji i mentalno otporniji.

Krav Maga ročnicima pruža praktična znanja i vještine primjenjive u realnim, nepredvidivim situacijama, s naglaskom na samoobranu, zaštitu drugih i kontrolu prijetnje uz minimalnu, ali učinkovitu uporabu sile. Time se kod mladih ljudi, često bez prethodnog vojnog ili borilačkog iskustva, razvija samopouzdanje, situacijska svjesnost i sposobnost smirenog djelovanja pod pritiskom – kompetencije koje nadilaze isključivo vojni kontekst.

ŽENE POKAZUJU SNAGU U KRAV MAGI

Krav Maga nije isključivo muška aktivnost – ona je jednako korisna i ženama. Svladavanjem ove borilačke vještine žene stječu učinkovite alate za samoobranu, povećavaju svoje

Pozitivne posljedice uvođenja Krav Mage u obuku ročnika vidljive su i na razini društva u cjelini. Nakon završetka služenja ročnici se vraćaju u civilno okruženje s većom razinom osobne sigurnosti, samokontrole i poštovanja prema drugima

Na zadnjem tečaju za instruktore za TVO najbolja je bila polaznica desetica Ana Ostojica iz Središta za obuku pješništva i oklopništva Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan"

jama. Tehnike su prilagođene fizičkim mogućnostima svake osobe, omogućujući ženama da se učinkovito zaštite od prijetnji, koristeći snalažljivost, brzinu i okolinu oko sebe. "Predrasude da Krav Maga nije za žene jednostavno ne stoje. Prvi je put u našoj obuci i provedenom tečaju Krav Mage u Udbini najbolja bila žena, i to u iznimno zahtjevnoj konkurenciji", podsjeća nas bojnik. Na zadnjem tečaju za instruktore za TVO najbolja je bila upravo polaznica desetica Ana Ostojica iz Središta za obuku pješništva i oklopništva Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan".

"Tečaj je bio iznimno intenzivan, dva treninga dnevno, po dva i pol sata svaki, tijekom dva tjedna. Svaki smo dan učili nove tehnike i povezivali ih u stvarne scenarije samoobrane. Primjerice u Krav Magi je poželjno koristiti sve što je oko nas – tacnu, torbu, bocu – kao štit ili oružje. Tako se razvija sposobnost reagiranja i preživljavanja u neočekivanim situacijama", objašnjava nam desetica koja je inače dugogodišnja taekwondoistica. Njezina disciplina, iskustvo i sposobnost da brzo primijeni naučene tehnike doveli su je do priznanja najbolje polaznice tečaja. Ana je naglasila kako je Krav Maga značajna nadogradnja njezina prethodnog taekwondo iskustva, te da planira nastaviti naprednu obuku i postati instruktorica u okviru Temeljne vojne obuke, kako bi svoja znanja prenosila na nove generacije vojnika. Pozitivne posljedice uvođenja Krav Mage u obuku ročnika vidljive su i na razini društva u cjelini. Nakon završetka služenja ročnici se vraćaju u civilno okruženje s većom razinom osobne sigurnosti, samokontrole i poštovanja prema drugima. Znanja stečena kroz obuku pridonose smanjenju impulzivnog nasilja, jačanju kulture odgovornog ponašanja te povećanju osjećaja sigurnosti u zajednici. Istodobno se potiču tjelesna aktivnost, disciplina i mentalna otpornost mladih, što dugoročno pozitivno utječe na društvenu koheziju i otpornost društva na sigurnosne izazove. Uvođenje Krav Mage u temeljnu vojnu obuku ročnika nije samo unapređenje vojne spremnosti, već i strateško ulaganje u sigurnije, otpornije i odgovornije društvo, u kojem stečene vještine i vrijednosti ostaju trajno prisutne i nakon završetka vojne službe.

Krav Maga – povijest nastanka

Krav Maga je moderna borička vještina koja je nastala u Izraelu sredinom XX. stoljeća, kao rezultat potrebe za praktičnim i učinkovitim sustavom samoobrane. Njezini temelji razvijeni su u 1930-ima i 1940-ima, a ključnu ulogu u njezinu oblikovanju imao je Imi Lichtenfeld, borac i sportaš koji je u svojoj domovini, tadašnjoj Češkoj, koristio iskustva iz boksa i gimnastike kako bi zaštitio svoju zajednicu od nasilja i napada.

Nakon dolaska u Izrael, Lichtenfeld je prilagodio svoja znanja vojnim i civilnim potrebama mlade države. Krav Maga je razvijena kao sustav koji se temelji na prirodnim refleksima, brzom i odlučnom reakciji te neutralizaciji prijetnje što je moguće učinkovitije i s minimalnim rizikom za branitelja. Njezina primarna svrha uvijek je bila praktična: zaštita života, brzo svladavanje protivnika i osiguranje sigurnosti, a ne natjecateljska ili sportska dimenzija.

Danas spaja različite elemente boričkih vještina – udarce, blokade, zahvate i obranu od oružja – u jedinstveni sustav osposobljavanja koji se primjenjuje u vojsci, policiji, sigurnosnim službama, ali i među civilima diljem svijeta. Osnovna filozofija ostaje ista: praktičnost, jednostavnost i fokus na preživljavanje u stvarnim, često ekstremnim situacijama.

RATNA MORNARICA

Nakon što je krajem studenog 2025. program gradnje novih fregata smanjen na samo dva broda, velik problem Američke ratne mornarice još je izraženiji – premalo plovila u borbenoj površinskoj floti

TEKST

Bernard Galić

KLASA CONSTELLATION

KRAJ NA SAMOM POČETKU

Američka ratna mornarica u problemima je izazvanim, prije svega, uzastopnim neuspjehom tri jako važna projekta. Istodobno, kineska ratna mornarica uvodi nova plovila u operativnu uporabu brzinom koja je zadnji put viđena tijekom Drugog svjetskog rata. No tad su upravo američka brodogradilišta isporučivala stotine ratnih brodova godišnje. Do 2030. godine, kineska ratna mornarica na flotnoj bi listi trebala imati najmanje 435 ratnih brodova. Američka ratna mornarica ima 466 brodova, no od toga je oko 300 modernih ratnih. Osim toga, broj brodova konstantno se smanjuje, a najnovije otkazivanje programa gradnje fregata klase Constellation dodatno pogoršava stanje.

Američki predsjednik Donald Trump najavio je obnovu američke brodogradnje. Važan dio tog procesa jačanje je vojnih kapaciteta i gradnja najmodernijih ratnih brodova. Novi

program, koji je još uvijek u razradi, nazvan je Zlatna flota (Golden Fleet). Po sadašnjim najavama trebao bi donijeti vrlo velike ratne brodove, istisnina od 15 do 20 tisuća tona, pa i one s istisninom od 35 000 ili više tona (opširnije v. tekst Bojni brodovi klase Trump, HV br. 752). Problem je u tome što će prvi brod programa Golden Fleet postati operativan, u vjerojatnom slučaju, za cijelo desetljeće. A lako je moguće da će trebati i više vremena.

Trenutačno Američka ratna mornarica nema velik program gradnje nove klase velikih ratnih brodova koji bi bio aktivan u punom smislu riječi. Naime, 25. studenog 2025. tajnik mornarice John Phelan objavio je obustavu gradnje klase Constellation. Prije nego što je prva fregata uopće porinuta. Nakon otkazivanja, jedini još uvijek aktivni američki program gradnje ratnih površinskih brodova klase je Arleigh Burke

Ilustracija: Fincantieri Marinette Marine

– 15 primjeraka izvedenice Flight III. Iako je riječ o izvanrednim razaračima, a s navoza izlaze sve modernija i sposobnija plovila, ipak je riječ o klasi čiji početak gradnje seže još u kraj 1980-ih godina. Naravno, vrijedi spomenuti i nosače zrakoplova klase Ford, no oni su potpuno druga priča.

PROBLEM I PROBLEM

Američka ratna mornarica, što se tiče novih projekata površinskih plovila, nikako nije imala dobar početak XXI. stoljeća. Projekt razvoja razarača za djelovanje u priobalju (Surface Combatant for the 21st century / SC-21) bio je pokrenut 1994. Iz njega je na kraju proizišla klasa Zumwalt. Prvotno je planirana gradnja čak 32 razarača te klase. Na kraju su izgrađena samo tri jer su troškovi projekta postali divovski, a borbene odlike razarača nisu bile ni približno zadovoljavajuće. Kongres je obustavio financiranje programa 2008. godine, s iznimkom prva tri razarača: USS Zumwalt i USS Michael Monsoor ušli su u operativnu uporabu 2020., odnosno 2024. godine, a uskoro bi ih

Ilustracija prve fregate u klasi USS Constellation koju je objavilo brodogradilište Fincantieri Marinette Marine. Uz nju, bit će izgrađen samo drugi brod u klasi USS Congress

trebao slijediti i USS Lyndon B. Johnson. Poznati podaci govore da su troškovi cijelog projekta 2016. godine premašili 22,5 milijardi dolara (32,81 milijardi po sadašnjoj vrijednosti dolara). Ti troškovi mogli bi biti među razlozima zbog kojih je Pentagon morao odustati od programa nove krstarice i nove fregate, te nastaviti gradnju razarača klase Arleigh Burke. Međutim, neuspjeh klase Zumwalt nije ni približno bio najveći problem s početka XXI. stoljeća. Ta neslavna pozicija pripada projektu Littoral Combat Ship (LCS). Jednako kao što je projekt SC-21 trebao Američkoj ratnoj mornarici donijeti razarače koji će sigurno djelovati u blizini neprijateljske obale, LCS je trebao osigurati mogućnost sigurnog djelovanja unutar neprijateljskih teritorijalnih voda.

Američka ratna mornarica male je ratne brodove zadnji put gradila tijekom Građanskog rata. Doduše, tijekom Drugog svjetskog rata izgrađen je jako velik broj torpednih čamaca, njih više od 520 jer su bili jeftini i laki za gradnju. S vršnim brzinama višim od 40 čvorova, te autonomijom od 12 sati pri brzini krstarenja od 23 čvora, bili su vrlo korisni na Tihom oceanu. Međutim, odmah nakon kraja Drugog svjetskog rata mornarica ih je otpisala i u značajnoj mjeri predala saveznicima.

Iako bi ih se moglo svrstati u korvete, brodovi projekta Littoral Combat Ship (LCS) zapravo su zasebna kategorija. I zato su imali i zasebni proces nastajanja. Vrlo neuobičajeno, unutar jednog projekta nastale su dvije klase - Freedom (klasični trup) i Independence (trimaranski trup). Još tijekom testiranja prvih brodova iz klasa postalo je jasno o kakvim se problemima radi. Međutim, na kraju je izgrađeno 35 brodova, 16 klase Freedom

RATNA MORNARICA

Foto: U. S. Navy / Mark D. Farrah

i 19 klase Independence. Uzrok tolikog broja vjerojatno je i snažno lobiranje svih tvrtki uključenih u gradnju, predvođeni s Fincantieri Marinette Marine (gradili su brodove klase Freedom) i Austal USA (gradili su brodove klase Independence). No, Američka ratna mornarica zapravo nije znala što bi s njima. O problemima je dovoljno govorila činjenica da su otpisi brodova započeli jako rano. U klasi Independence otpisana su prva dva izgrađena broda. No u klasi Freedom već je otpisano pet brodova. Iako je nekoliko zemalja razmatralo kupnju LCS-a, sve su odustale pa su svi troškovi razvoja i gradnje isključivo ostali američkim poreznim obveznicima. Konzervativne procjene tvrde da su američki porezni obveznici morali izdvojiti najmanje 100 milijardi dolara. Za taj je iznos Američka ratna mornarica mogla izgraditi najmanje 45 razarača klase Arleigh Burke. Ipak, zadnje vijesti govore da je US Navy odlučila prestati s otpisivanjem LCS-ova. Navodno se pokazuju korisnim u protuminskim zadaćama (mine countermeasures – MCM), pa će Amerikanci njima zamjenjivati MCM brodove klase Avenger.

POVRATAK U NORMALU

Sredinom prošlog desetljeća Pentagonu su *dosadili* problematični programi Američke ratne mornarice. Stoga je odlučeno da će se sve vratiti u *normalu*. Umjesto *čudnovatih* ključa koji su trebali djelovati u priobalnim vodama prioritet je vraćen na brodove za otvorena mora i oceane.

To je, među ostalim, značilo i povratak pravim višenamjenskim fregatama

Klasa Zumwalt danas se umjesto planiranih 32 sastoji samo od tri iznimno skupa broda, a jedan od njih je USS Michael Monsoor (na fotografiji)

Foto: U. S. Navy / Lt. Sara Wedemeyer

koje će moći djelovati samostalno ili kao dio udarne skupine nosača zrakoplova. U srpnju 2017. Pentagon je objavio zahtjev za ponude za projekt nove fregate FFG(X). Kako bi se maksimalno smanjili rizici i troškovi razvoja odlučeno je da će se kao osnova uzeti već razvijen i isproban projekt. S obzirom na to da američka brodogradilišta nisu imala projekt gradnje fregata još od klase Oliver Hazard Perry iz početka 1970-ih godina, bilo je jasno da će u obzir doći samo strani projekti. To se nimalo nije svidjelo američkim brodogradilištima, te će se na kraju pokazati presudnim za obustavu projekta. Doduše, u najuži izbor ušlo je pet prijedloga, koji su prije svega uključivali američke tvrtke - Lockheed Martin, Huntington Ingalls Industries i General Dynamics Bath Iron Works. Potonja je tvrtka zapravo istupila s projektom F – 100 španjolske Navantie. Bio je tu i australsko-američki Austal USA, kao i Fincantieri Marinette Marine, odnosno američka podružnica talijanske tvrtke Fincantieri koja je 2009. preuzela američko brodogradilište Marinette Marine. Svaka od spomenutih kompanija dobila je po 15 milijuna dolara za razradu planova. Austal USA i Lockheed Martin otpali su prvi jer su prijavili projekte koji su se temeljili na povećanim brodovima klase Freedom i Independence. Huntington Ingalls Industries nije imao odgovarajući originalni projekt, pa je prijedlog temeljio na velikom ophodnom brodu National Security Cutter namijenjenom Američkoj obalnoj straži, no otpao je vrlo brzo. Pentagon i Američka ratna mornarica u travnju 2020., potpuno očekivano, objavili su da je odabran Fincantierijev prijedlog. Bio je temeljen na uspješnom talijansko-francuskom projektu FREMM (Fregata Europea Multi-Missione / Frégate Européenne Multi-Mission), pa je trebao osigurati najbolje temelje za kvalitetan i jeftin program. Program je ubrzo preimenovan u FFG-62, a potom i klasu Constellation. Izvorno je planirana gradnja najmanje 20 fregata te klase. Prva je trebala ući u operativnu uporabu 2029., a gradnja klase bi se protekla sve do iza 2040. godine. Predviđeni troškovi gradnje prvog broda su 1,28 milijardi, no potom bi se za ostale brodove u klasi smanjili na 1,05 milijardi. Za početak, bila je ugovorena gradnja šest brodova.

SVE VIŠE ZAHTJEVA – SVE VIŠE PROBLEMA

Jedino što je trebalo napraviti bilo je prilagoditi postojeći projekt FREMM potrebama Američke ratne mornarice. A to

se prije svega odnosilo na nadgrađa da bi se dobio prostor za ugradnju američkih radara, elektrooptičkih motrilačkih sustava i sustava veze. No onda su počeli problemi. Početna premisa odabira već gotovog projekta bila je da se sa što manje izmjena dobije što jeftiniji brod za što kraće vrijeme. Umjesto toga krenula je bujica zahtjeva za izmjene i poboljšanja.

Po količini prigovora i zahtjeva koji su američki admirali tvrtki uputili Fincantieri Marinette Marine, jedino bi se moglo zaključiti da su fregate programa FREMM potpuno neuporabljive. A opet, razne izvedenice fregata FREMM programa nalaze se (ili su u fazi gradnje) za flote čak pet ratnih mornarica – ne računajući američku. S obzirom na podrijetlo, skeptici bi mogli reći da su talijanska i francuska ratna mornarica morale kupiti fregate FREMM. Međutim, grčka, egipatska, marokanska i indonezijska ratna mornarica nisu. Mogle su birati među desetak drugih projekata, ne samo iz Europe već i iz Japana, Južne Koreje i šire. Uostalom i Amerikanci su zaključili da je to najbolja ponuda.

Jedan od zahtjeva američkih admirala bio je postavljanje dodatnih slojeva oklopne zaštite. Pitanje je kolika bi oklopna zaštita trebala biti da spriječi potapanje broda od 151 metar duljine i istisnine oko 7300 tona ako bi ga, primjerice, pogodio kineski protubrodski hipersonični projektil. Za potrebu izmjene nadgrađa kako bi se dobio prostor za radarski sustav

Američki kapetan fregate Eric Bowen 4. srpnja 2025. pozdravlja posadu francuske FREMM fregate Normandie prilikom posjeta brodu u luci Reykjavíka na Islandu. Koncept FREMM bio je temelj za nove američke fregate, ali nakraju je temeljito izmijenjen

USS Canberra jedan je od LCS brodova klase Independence. O problemima LCS-a dovoljno govori činjenica da je otpisano već sedam izgrađenih brodova

Foto: U. S. Navy / Mass Communication Specialist 2nd Class Iain Page

Foto: Fincantieri Marinette Marine

Prizor sa svečanog otvaranja brodograđevnog objekta Zgrada 34 početkom veljače 2021. u Marinetteu u državi Wisconsin. Tvrtka Fincantieri u pet je američkih brodograđilišta investirala 800 milijuna dolara i zaposlila dodatnih 850 radnika

AN/SPY-6(V)3 znalo se od samog početka. No zahtjev za povećanje kapaciteta vertikalnih lansera došao je naknadno. Kao i odluka da se ugrade znatno veći elektrogeneratori. Kako je za sve te i mnoge druge izmjene trebalo prostora, duljina trupa povećana je sedam metara, što nije bio toliko značajan problem. Puno veći problem bilo je povećanje istisnine za 759 tona, tj. za čak 13 %. Što je onda imalo značajni utjecaj na maritimne sposobnosti. Posljedično, vršna brzina se navodno smanjila ispod 25 čvorova, zbog čega bi fregate klase Constellation praktički bile neuporabljive kao prateći brodovi nosača zrakoplova. Veća istisnina smanjila je i doplov, iako ne značajno.

ŠTO JE OSTALO OD FREMM-a?

Vrlo brzo u javnost su dospjele primjedbe koje je upućivala Američka ratna mornarica prema brodograđilištu i tvrtka Fincantieri Marinette Marine admirala. Mornarica je tvrdila da Fincantieri Marine ima kroničan nedostatak stručne radne snage, što je po njima izazvalo kašnjenje projekta. Iz Marinette Marine odgovarali su da je prevelika količina zahtjeva za izmjene projekta. Tolika da ni svi američki inženjeri brodogradnje i strojarstva ne bi bili dostatni da ih provedu. Dokaz za to bila je tehnička dokumentacija koja

RATNA MORNARICA

je pokazivala da od izvornog projekta gotovo pa nije ostalo ništa. Naime, prvotna je ideja bila da projekt FREMM bude osnova nove klase u najmanje 85 %. Do sredine 2025. godine od izvornog projekta navodno je ostalo jedva 15 %.

Sve to dovelo je do kašnjenja od tri godine. Po izvornim planovima, prva fregata klase Constellation trebala je biti porinuta do kraja 2026. Međutim, u travnju 2025. projektna dokumentacija još uvijek nije bila dovršena. Zapravo su se još uvijek radile izmjene na osnovnom projektu. Usprkos tome što je gradnja prvog trupa već započela, pa je kobilica položena 12. travnja 2024. Sa svakim mjesecom kašnjenja rasli su troškovi. Prvotni zadani prag troška gradnje prvog broda od 1,24 milijarde dolara (znatnim dijelom i zbog inflacije) dobrano je premašen. Ni Pentagon ni Fincantieri Marinette Marine nisu odveć rječiti oko te teme, no zna se da je procjena troška gradnje prvog broda u klasi USS Constellation (FFG-62) već sada značajno premašila 1,4 milijarde. Do 2029. godine, za kada je pomaknut rok porinuća, mogla bi dosegnuti i dvije milijarde. Kako je u studenom 2025. bilo dovršeno tek 12 % trupa, veliko je pitanje bi li brodogradilište ispoštovalo i taj rok. Iako su proračunska sredstva za gradnju FFG-62 i dalje osigurana, svrsishodnost nastavka gradnje itekako je upitna. Tim prije jer su osim USS Constellationa i drugog plovila u klasi USS Congressa svi ostali brodovi klase Constellation otkazani.

Pentagon se vjerojatno već dogovorio ili će se pokušati dogovoriti s brodogradilištem oko namirenja troškova i

Klasa ophodnih brodova Američke obalne straže Legend kojoj pripada i USCGC Stratton (na fotografiji) bit će temelj za dizajn fregata FF(X) (na ilustraciji) kojima će se pokušati nadomjestiti klasa Constellation

Članovi posade razarača USS Thomas Hudner (DDG 116) klase Arleigh Burke fotografirani prilikom dolaska broda u luku Ponce na Portoriku 19. siječnja 2026. Klasa u ovom trenutku ima 75 aktivnih plovila, a prema planovima bit će ih još barem dvadesetak

Foto: U.S. Navy / Mass Communication Specialist Seaman Robert A. Moses

gubitaka zbog otkazivanja projekta. Očekujući gradnju 20 fregata, Fincantieri je u pet američkih brodogradilišta (Wisconsin System of Yards, Marinette, Green Bay, Sturgeon Bay i Jacksonville) investirao 800 milijuna dolara. S obzirom na to da su očekivali zahtjeve za gradnju u što kraćim rokovima zaposleno je dodatnih 850 radnika, te je ukupni broj zaposlenih narastao na 3750. Time je Fincantieri Marine Group postao druga najvažnija tvrtka američke brodogradnje, odmah iza Huntington Ingalls Industriesa.

Otkazivanjem programa gradnje fregata klase Constellation sva su ta radna mjesta postala nepotrebna. Ili ipak nisu, jer će Amerikanci imati povećanu potrebu za gradnjom ratnih brodova.

PREDSJEDNIK I STRANI BRODOVI

Strateški prioriteti trenutačne američke administracije su Tihi ocean i Azija. Američki mediji, posebice oni specijalizirani za pitanja sigurnosti, gotovo isključivo bave se rastom vojne moći Kine. Posebna pozornost pridaje se jačanju kineske ratne mornarice.

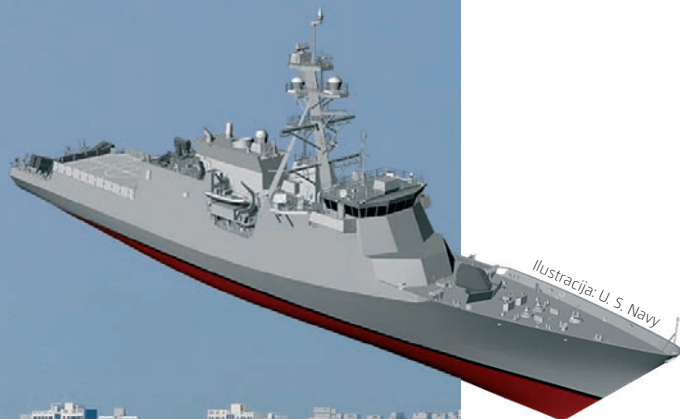
Još 2023. godine u javnost je dospjela procjena američke mornaričke obavještajne službe da su kineski brodograđevni kapaciteti namijenjeni ratnoj mornarici 200 posto veći od američkih. I svi su gotovo pa u punom pogonu.

Američka ratna mornarica trebala bi do 2040. godine zadržati prednost u tonaži brodovlja, iako ni to više nije posve sigurno. Naime, razliku u ovom trenutku čine američki nosači zrakoplova s nuklearnim pogonom i istisninama većim od 100 tisuća tona. Kineska ratna mornarica trenutačno ima operativna dva manja nosača koje označava kao školske. U operativnu je uporabu nekoliko tjedana prije otkazivanja projekta Constellation ušao prvi *pravi* kineski nosač Fujian istisnine oko 85 tisuća tona i opremljen s tri elektromagnetska katapulta. Navodno je u tijeku gradnja i prvog kineskog nosača zrakoplova s nuklearnim pogonom. Neki, ne baš pouzdani izvori, tvrde da bi nosač mogao imati istisninu od čak 120 tisuća tona. U svakom slučaju, prednost u istisnini Američke ratne mornarice tijekom idućeg desetljeća mogla bi se značajno smanjiti.

Zbog uzastopnih američkih prekinutih programa razvoja i gradnje novih brodova te goleme prednosti u kapacitetima kineske brodogradnje, Amerikanci bi mogli doći do logičnog rješenja – kupnje stranih ratnih brodova. Predsjednik Donald Trump 9. je travnja 2025. tijekom ceremonije potpisivanja predsjedničke uredbe Obnova američke pomorske domina-

Foto: U.S. Navy

cije (Restoring America's Maritime Dominance), spomenuo i mogućnost da Američka ratna mornarica privremeno, kao interventnu mjeru, kupi ratne brodove proizvedene u stranim brodogradilištima po stranim projektima. Pritom je pozvao strane tvrtke da otvore brodogradilišta u Sjedinjenim Američkim Državama. Taj bi dio bilo posebno zanimljivo pratiti nakon zadnjih iskustava tvrtki Fincantieri Marine Group i Austal Limited s Pentagonom i ratnom mornaricom. U međuvremenu, 22. prosinca 2025. američki je predsjednik najavio gradnju bojnih brodova klase Trump, dodavši da će klasa u potpunosti biti izgrađena u SAD-u rukama američkih građana. No, što je s fregatama?

OTPIS JOŠ JEDNE KLASJE

Propašću programa gradnje fregata klase Constellation, kupnja stranih fregata čini se neizbježna ako Američka ratna mornarica želi *zadržati korak* s kineskom. Doduše, Pentagon i ratna mornarica na brzinu su smislili novi projekt fregata - FF(X) koji su najavili 19. prosinca 2025., dakle, tri dana prije najave klase Trump. Kao osnova za fregate poslužit će projekt National Security Cutter (NSC) obalne straže, koji je FREMM potukao na prethodnom natječaju. Projekt FF(X) na samom je početku, no službeno priopćenje Američke ratne mornarice navodi cilj da prvo plovilo u klasi bude porinuto 2028. godine. Pesimisti pak kažu da će proći desetljeće dok ne počne gradnja prve fregate. Ili da će projekt ići prebrzo pa

će završiti kao propali LCS. Kako bi se projekt što više ubrzao, trenutačno se spominje opcija u kojoj neće biti ugrađeni okomiti lanseri, jer za njih nema mjesta. Umjesto toga lanseri bi bili u kontejnerima koji bi se postavljali na brodove po potrebi. Ili bi bili na besposadnim pratećim brodovima. Očigledno neke neostvarene ideje iz programa LCS ne umiru lako.

Zadnje fregate klase Oliver Hazard Perry ispisane su s flotne liste prije točno deset godina pa trenutačno Američka ratna mornarica od površinskih borbenih brodova ima *samo* 75 razarača klase Arleigh Burke, *dva i pol* razarača klase Zumwalt te sedam krstarica klase Ticonderoga. Četiri od njih mogle bi biti otpisane u nadolazećem razdoblju, a tri bi po poznatim planovima trebala ostati aktivne do 2029.: USS Gettysburg (CG-64), USS Chosin (CG-65) i USS Cape St. George (CG-71). Trenutačno nema aktivnog programa gradnje njihovih zamjena.

S propalim programom gradnje klase Zumwalt, a ako se ne realiziraju programi gradnje novih krstarica i fregata, Američka ratna mornarica i dalje je fokusirana na nove razarače klase Arleigh Burke. Ipak, ponavljamo da je to projekt koji je nastao 1980-ih, a prvi razarač USS Arleigh Burke (DDG-51) porinut je davne 1989. Iako je projekt sustavno moderniziran (inačica Flight III ima AESA radar AN/SPY-6(V)1), ipak se radi o starom projektu. Istodobno, mogućnost programa koji bi zamijenio i razarače klase Arleigh Burke i krstarice Ticonderoga postoji, ali jedva da se spominje. Projekt Next-Generation Guided-Missile Destroyer ili DDG(X) u

Ako Amerikanci u obnovi flote opet budu pribjegavali rješenjima iz inozemstva, izgledan je kandidat japanski koncept New FFM/06FFM/Improved Mogami, koji su uz Japance već odabrali i Australci

Projekt novog američkog razarača DDG(X) u fazi je rane razrade, no ratna mornarica službeno se nada da bi prvi brod mogla dobiti početkom idućeg desetljeća

Foto: Japan Ministry of Defense / Wikimedia Commons / CC BY 4.0

RATNA MORNARICA

fazi je rane razrade, tek mali korak iznad idejnog projekta. Ipak, ratna se mornarica službeno nada da bi prvi novi razarač mogla dobiti početkom idućeg desetljeća.

OPET PROJEKT IZVANA?

S definitivnim gašenjem programa gradnje fregata klase Constellation, bez obzira na projekt FF(X), kupnja stranih fregata postala je vrlo vjerojatna. Inače će Američka ratna mornarica ubrzo u sastavu imati isključivo razarače. Međutim, problem je: što kupiti? Osnovni je zahtjev da fregate što prije uđu u operativnu uporabu. A to znači gotovo bez promjena u izvornom projektu. Što pak znači da u obzir dolaze samo fregate koje su već opremljene američkim motrilačkim i oružanim sustavima. Na žalost Američke ratne mornarice, takvih fregata na tržištu baš i nema puno.

Naime, tržištem fregata (i korveta) dominiraju američke kompanije. Koje se trude u njih ugraditi što više europske tehnologije. Jedan projekt potpuno odgovara zahtjevima Američke ratne mornarice i bio je među ponuđenim za projekt FFG(X) - F100 španjolske Navantie. Fregate klase Álvaro de Bazán opremljene su radarskim sustavom AN/SPY-1D koji je preteča radarskog sustava AN/SPY-6, te se može vrlo jednostavno zamijeniti naprednijim. Naoružanje se sastoji od okomitih lansera Mark 41 u kojima su projektili površina-zrak RIM-66 Standard. Doduše, projekt F100 je star 25 godina, no Navantia može ponuditi znatno moderniji projekt F110. Upravo je u tijeku opremanje prve fregate po tom projektu za španjolsku ratnu mornaricu – Bonifaz. U gradnji su još dvije, Roger de Lauria i Menéndez de Avilés. Međutim, projekt F110 ima veliku potencijalnu manu - dolazi iz Španjolske. Tamošnja vlada odbija slijediti dogovor unutar NATO-a o povećanju izdvajanja članica za obranu na 5 % BDP-a, što predsjednik Trump oštro kritizira. U takvim je okolnostima španjolski projekt teško prihvatljiv. Drugi je europski projekt koji bi bio jako zanimljiv Američkoj ratnoj mornarici nizozemsko-njemački F126 (klasa Niedersachsen). Gradnja prve fregate F227 Niedersachsen je u tijeku, s planiranim porinućem u srpnju 2028. Fregate će biti opremljene okomitim lanserima Mark 41 za američke projekte. Doduše, radari su europski, no nadgrađe je prilagođeno ugradnji velikih pločastih antena AESA radara. Sa 166 metara duljine i 10 550 tona istisnine F227 bio bi dobar odabir. Iako ni on, iz političkih razloga, nema velike šanse. A ako gledamo politiku, najizgledniji odabir za novu američku fregatu dolazi iz Azije. Preciznije, iz Japana.

NAJIZGLEDNIJI ODABIR

Australska vlada je 5. kolovoza 2025. objavila da će nove fregate tamošnje ratne mornarice biti građene na bazi japanskog projekta koji je urodio klasom Mogami. Nije to bilo nikakvo iznenađenje. Mogami je u samom vrhu suvremenih fregata. Osim toga Australija i Japan imaju zajedničkog potencijalnog rivala – Kinu. S obzirom na to da Canberra nije mogla odabrati američki projekt, odlučili su se za japanski. U Japanu je poznat kao New FFM/06FFM/Improved Mogami. Kao što mu ime kaže, radi se o poboljšanom i povećanom projektu fregata klase Mogami. Japanska ratna mornarica planira izgraditi čak 12 fregata osnovne klase Mogami. Od toga je osam već dovršeno, a četiri su u fazama opremanja ili dovršetka.

Foto: U.S. Navy / Chief Mass Communications Specialist Charles E. White

Iako su originalne fregate klase Mogami napravljene po projektu 30DX tvrtke Mitsui Engineering & Shipbuilding (Mitsui E&S) – nisu označene kao razarači, usprkos činjenici da će zapravo zamijeniti razarače klase Asagiri i Abukuma. Osim toga, japanski su admirali zaključili da su premalene, a posebno za djelovanje oko japanskih otoka u arhipelagu Ryukyu. Tako se otočje Yaeyama nalazi gotovo tisuću kilometara od otoka Kyūshū, ali samo 260 kilometara od Tajvana. Tako je nastao projekt New FFM/06FFM. Trup je produžen deset (ukupno 142 metra) i proširen jedan metar (17 m). Time je puna istisnina s 5500 tona klase Mogami narasla na 6200 tona. Istodobno su zadržane sve najbolje odlike klase. Prije svega, vrlo visoka razina automatizacije koja zahtijeva posadu od samo 90 časnika, dočasnika i mornara. Plus još pet-šest ljudi zaduženih za helikopter. Naravno, zahtjev za malu posadu jako se svidio australskim admiralima, a zasigurno se sviđa i američkim. Za usporedbu, klasa Constellation treba imati posadu od 24 časnika te 176 dočasnika i mornara. Doslovno se od jedne posade fregata Constellation mogu formirati dvije posade fregata Mogami. Sa 142 metra duljine i 6200 tona pune istisnine Improved Mogami ima sasvim solidne maritimne sposobnosti. Doduše, fregate klase Constellation trebale bi biti nešto veće – 151 metar dužine i istisnine veće od 7300 tona.

Naravno, uvijek postoji opcija da američki admirali i kod Mogamija nađu *hrpu* nedostataka i zamjerki pa da projekt naraste za još deset metara po duljini i tisuću tona istisnine. Iako je teško reći gdje. Poboljšani Mogami na pramcu ima okomite lansere Mark 41 s 32 čelije. Isto toliko trebala je imati i klasa Constellation. Japanci su odlučili na pramac staviti i top Mk 45 kalibra 127 mm. Amerikanci su za Constellation odabrali manji Mk 110 kalibra 57 mm. Stoga ne bi bio problem smjestiti manji top u prostor većeg.

ODGOVARAJUĆA JAPANSKA RJEŠENJA

Japanska ratna mornarica na fregatama Improved Mogami zadržat će Mitsubishijev AESA radarski sustav OPY-2 s četiri fiksne

Krstarica USS Cape St. George jedna je od triju iz klase Ticonderoga koja bi trebala ostati u operativnoj uporabi barem do 2029. godine

antene. Međutim, već je ranije objavljeno da će za potencijalne strane kupce fregate biti opremljene američkim radarima SPY-7, proizvodom tvrtke Lockheed Martin. Klasa Constellation trebala je dobiti radare SPY-6 tvrtke Raytheon. U svakom slučaju, ondje gdje ima prostora za SPY-7, ima i za SPY-6.

U većem trupu Improved Mogamija ima i dovoljno mjesta za borbeni sustav Aegis Baseline 10 tvrtke Lockheed Martin. S obzirom na to da objedinjava upravljanje i obradu podataka motrilačkih sustava s uporabom naoružanja, bez njega se ne može.

Izvorno, fregate klase Mogami opremljene su domaćim aktivno-pasivnim tegljenim sonarom NEC OQQ-25. Što znači da na krmi već postoji prostor dostatno velik da se u njega

smjeste sonari koji su trebali biti dio senzora klase Constellation – tegljeni sonari CAPTAS-4 (francuski Thales) i TB-37 (američki L3Harris).

Fregate Mogami naoružane su s dva trostruka torpedna uređaja, od kojih je svaki smješten na jedan bok. Radi se o torpednim uređajima koji su, ako ne identični, onda uvelike nalik na američki Mark 32 Surface Vessel Torpedo Tubes (Mk 32 SVTT). Iz njih se lansiraju torpedi Type 12. I oni su gotovo identični američkom lakom torpedu Mark 46. Iako su fregate klase Constellation trebale biti višenamjenske, ugradnja torpednih uređaja nije bila planirana. Protupodmorničko djelovanje isključivo bi se provodilo višenamjenskim mornaričkim helikopterom MH-60R Romeo. Međutim, na krmi je bio hangar u koji se mogao smjestiti samo jedan helikopter.

Ali i fregate Improved Mogami na krmi imaju hangar za jedan helikopter MH-60.

OD OOB-a DO FREGATE

Zanimljivo je da na fregatama klase Mogami zadaću elektroničkog djelovanja obavlja upravo AESA radar OPY-2. Vjerojatno vrlo slično kao što to radi radar AN/APG-81 na višenamjenskim borbenim avionima F-35 Lightning II. Koliko je poznato, radar SPY-6 nema te mogućnosti. Stoga bi na američkoj izvedenici projekta Improved Mogami projektanti morali pronaći prostor za smještaj sustava za elektroničko djelovanje AN/SLQ-32 koji bi dopunio SPY-6. Ukratko, klasa Mogami čini se jako dobrim izborom za Američku ratnu mornaricu. No, takvim se činila i fregata FREMM, pa projekt neće otići dalje od dva broda. Zasad, izgledno je da će Amerikanci pribjeći programu FF(X), tj. prilagodbi izvorne klase ophodnih brodova u fregate. Prednost projekta National Security Cutter na kojem se bazira jest u tome što je originalno američki. Međutim, to neće biti dovoljno, nova su plovila hitno potrebna, što znači da će i drugi projekti morati doći bliže realizaciji. A to će onda vjerojatno uključivati i strane dizajne te upošljavanje više brodogradilišta, pa i Mariette Marinea koji je izgubio većinu posla oko klase Constellation.

USPOREDNA TABLICA FREGATA *

klasa	Constellation (SAD)	Aquitaine / FREMM (Francuska)	Improved Mogami (Japan/Australija)	Legend (SAD) - temelj za projekt FF(X) (SAD)
tip	višenamjenska fregata	višenamjenska fregata	višenamjenska fregata	odobalni ophodni brod
istisnina	~7300 t	~6300 t	~6200 t	~4500 t
duljina	~151 m	~142 m	~142 m	~127 m
posada	~200	~108	~90	~120
radar	SPY6(V)3 AESA	Héraklès PESA	OPY-2 AESA	TRS3D
vertikalni lanseri	32 × Mk 41	32 × Sylver	32 × Mk 41	nema
PZO (AAW)	SM2, ESSM	Aster 15/30	ESSM	topovi
protubrodske rakete	NSM	Exocet MM40	Type 17 ASM/NSM	nema
protupodmorničke sposobnosti (ASW)	vrlo jake	vrlo jake	dobre	ograničene
glavni top	57 mm	76 mm	127 mm	57 mm
helikopter	MH60R	NH90	SH60	MH65/MH60
primarna uloga	visokointenzivno ratovanje	ASW/AAW	obrana mora	ophodnja, traganje i spašavanje

* uključuje neslužbene i procijenjene podatke

HIBRIDNI SUKOBI

Ideološka podijeljenost grčkog društva nakon Drugog svjetskog rata dovela je do latentnog političkog konflikta koji se najočitije manifestirao upravo u terorističkim kampanjama. Najpoznatija grčka teroristička skupina bio je ekstremno lijevi 17. studenog, ali poznata su i djelovanja više anarhističkih te desničarskih skupina, kao i međunarodnog terorizma

TEKST

Hrvoje Barbarić

POVIJEST TERORIZMA U EUROPI:

GRČKA

Kad su se krajem 1944. nacistički okupatori povukli iz Grčke, u toj se mediteranskoj zemlji razbuktao građanski rat između komunista i rojalista. S prekidom je trajao do 1949., a komunistički gerilci poraženi su uz američku pomoć. No zemlja je ostala duboko ideološki podijeljena između ljevice i desnice. Ipak, ostala je u društvu zapadnih liberalnih demokracija te su se od 1945. do 1967. na vlasti izmjenjivale brojne političke koalicije uglavnom konzervativnih stranaka. U to vrijeme na čelu kabineta promijenilo se dvadesetak premijera. Konzervativna vlada Aleksandrosa Papagosa (1883. – 1955.) i vlada desnog centra Konstantina Karamanlisa (1907. – 1998.) u određenoj su mjeri stabilizirale zemlju. Grčka 1952. ulazi u NATO, a 1962. i u Europsku ekonomsku zajednicu (EEZ). Međutim, nakon parlamentarne krize 1965., izveden je 1967. vojni udar pod vodstvom brigadira Georgiusa Papadopolosa

(1919. – 1999.). Njim je srušena civilna vlast, koja je restaurirana tek 1974. godine.

UBOJSTVO OLIMPIJCA

Prve poslijeratne godine obilježilo je uglavnom političko nasilje ekstremnih desničarskih paravojnih skupina. Organizacija X (poznata kao Hi) bila je paravojna desničarska antikomunistička skupina koja je djelovala tijekom građanskog rata. No ona je 1951. legalizirana kao Nacionalna organizacija za unutarnji otpor, čime je u pitanje došao i njezin karakter terorističke skupine. Njezini su pripadnici 1945. i 1946. poduzimali izdvojene napade na osumnjičene komuniste uoči izbivanja druge faze građanskog rata.

Žrtva najpoznatijeg političkog atentata 1960-ih bio je proturadni aktivist, političar, liječnik i olimpijac Grigoris Lambrakis

Foto: athens.indymedia.org/post/602164/# / Wikimedia Commons / CC BY-SA 4.0

(r. 1912.). Na ulicama Soluna su ga 22. svibnja 1963. tupim predmetom napala dvojica desničarskih ekstremista u prisutnosti većeg broja ljudi, a navodno i policije. Lambrakis je zadobio teške ozljede glave te umro pet dana poslije. Uzimajući u obzir vladavinu desne vojne hunte i činjenicu da su većinu grčkih vlada formirale konzervativnije stranke, terorističko nasilje ekstremne desnice bilo je znatno manjeg opsega. Najpoznatija ekstremno desničarska organizacija zadnjih desetljeća je Zlatna zora. Nije teroristička skupina u

Organizacija 17. studenog nosi ime u spomen na tragičan dan 1973. godine kad je na atenskom politehničkom fakultetu tijekom prosvjeda protiv vojne hunte (na fotografiji) akcijom vojske ubijeno tridesetak ljudi, a stotine su ranjene

užem smislu, već njezini pripadnici poduzimaju različite akte nasilja. Osnovana je 1985., od 1993. registrirana je kao politička stranka, no zabranjena je 2020., nakon istrage i suđenja za ubojstvo repera i ljevičarskog aktivista Pavlosa Fisas (1979. – 2013.). Pripadnici Zlatne zore poduzimali su i akte pojedinačnog nasilja protiv političkih protivnika, migranata, homoseksualaca te etničkih manjina.

OPASNE SEDAMDESETE

Val terorizma krajnje ljevice pogodio je grčko društvo 1970-ih. Nakon što je 1974. pala vojna hunta i restaurirana civilna vlast, narasle su ambicije grčke ekstremne ljevice. No na čelo zemlje došla je nova konzervativna vlada, čiji je predsjednik još jednom postao Konstantin Karamanlis, pa je Grčka ostala unutar zapadnog bloka. Među nezadovoljnicima

HIBRIDNI SUKOBI

Foto: John D. Carnessiotis / Wikimedia Commons

bili su i pripadnici najpoznatije grčke terorističke skupine – Revolucionarne organizacije 17. studenog (poznatije pod kraćim nazivom: 17. studenog). Djelovala je od sredine 1970-ih, a bila je jedna od najozloglašnijih ljevičarskih ekstremističkih skupina u Europi uopće. Nazvana je po datumu održavanja studentskih prosvjeda protiv vojne hunte 1973. godine. Tog je tragičnog dana na atenskom politehničkom fakultetu u akciji vojske ubijeno tridesetak demonstranata, a stotine su ranjene.

U ideološkom pogledu 17. studenog bila je deklarirana marksistička skupina koja se protivila američkoj i NATO-ovoj vojnoj prisutnosti u Grčkoj te članstvu u Europskoj ekonomskoj zajednici. Općenito je bila suprotstavljena institucijama liberalne demokracije i procesu ekonomske globalizacije, smatrajući ih neokolonijalnim oružjima eksploatacije Grčke. Skupina

Repera i ljevičarskog aktivista Pavlosa Fisisa (na fotografiji) ubio je 2013. pripadnik ekstremno desničarske organizacije Zlatna zora

je istodobno imala snažnu nacionalističku komponentu te se zalagala za povlačenje Turske s Cipra i prekidanje diplomatskih odnosa Atene s Ankarom. Grčka policija smatrala je da je broj članova skupine razmjerno malen te da nikad nije prelazio nekoliko desetaka ljudi. Usprkos tome, 17. studenog razvio je učinkovitu terorističku mrežu i postao poznat po pažljivom planiranju i izvođenju akcija kao i hladnokrvnosti svojih operativaca. Prva i vjerojatno najpoznatija teroristička akcija koju je skupina 17. studenog izvela bilo je ubojstvo čelnika ureda CIA-je u Grčkoj Richarda Welcha (r. 1929.) dana 23. prosinca 1975. u Ateni. Iz pištolja ga je, pred očima supruge i vozača, ustrijelila tročlana skupina terorista. Nakon tog ubojstva teroristička kampanja skupine 17. studenog nastavljena je serijom bombaških napada i atentata na politički važne, ali i druge osobe. Počela je 14. prosinca 1976. ubojstvom zatvorskog čuvara Evangelosa Maliosa poznatog po mučenju političkih zatvorenika za vrijeme vojne hunte.

JOŠ OPASNIJE OSAMDESETE

Kad je vlast 1981. godine preuzela socijaldemokratska stranka Panhelenski socijalistički pokret (PASOK) i vlada Andreasa Papandreua (1919. – 1996.), skupina je nakratko prekinula teroristička djelovanja. No razočarana smjerom

vladine politike, 15. studenog 1983. ubila je u predgrađu Atene američkog vojnog izaslanika kapetana bojnog broda Georgea Tsantesu (r. 1930.) i njegova vozača Nikosa Velucosa (r. 1921.). To je bio početak tragičnog niza: nakon 1983. skupina 17. studenog izvela je više od sto napada u zemlji, i to na ciljeve povezane s grčkom i američkom vladom, u kojima je ubijena dvadeset jedna osoba. Dakle, u drugoj polovini 1980-ih skupina je gotovo udvostručila teroristička djelovanja u odnosu na razdoblje od 1975. Po uzoru na bliskoistočne teroriste, 26. studenog 1985. skupina je bombom napala policijski autobus pri čemu je ubijen jedan policajac, a ranjeno ih je četrnaest. Skupina 17. studenog nastavila je borbu i terorističke akcije i nakon pada Berlinskog zida. Prvo je 1990. iz Atenskog ratnog muzeja ukrala jedan ili više ručnih raketnih bacača. Poslije je koristila to oružje za još napada, primjerice za udar na autobus koji je 2. studenog 1991. prevozio pripadnike Interventne policije, pri čemu je jedan poginuo. Snažno je odjeknula i akcija 24. siječnja 1994., kad je ubijen bivši guverner Grčke narodne banke Mihalīs Vranopulos (r. 1945.), a 28. svibnja 1997. i brodovlasnik s britanskom putovnicom Kostis Peratikos (r. 1955.). Unatoč posjedovanju težeg oružja, skupina je uglavnom izvršavala atentate pištoljem kalibra .45.

KLJUČNA UHIĆENJA

Skupina 17. studenog izvela je i devet terorističkih akcija uperenih protiv ciljeva povezanih s Turskom. Tako je 7. listopada 1991. ubijen ataše za tisak turskog veleposlanstva u Ateni Çetin Görgü (r. 1963.), a 4. srpnja 1994. i turski konzul Ömer Haluk Sipahioğlu (r. 1941.). Skupina je djelovala

Abu Nidalova organizacija izvršila je 11. srpnja 1988. napade na luku Pirej i turistički brod City of Poros (na fotografiji). Poginulo je devetero turista i trojica terorista

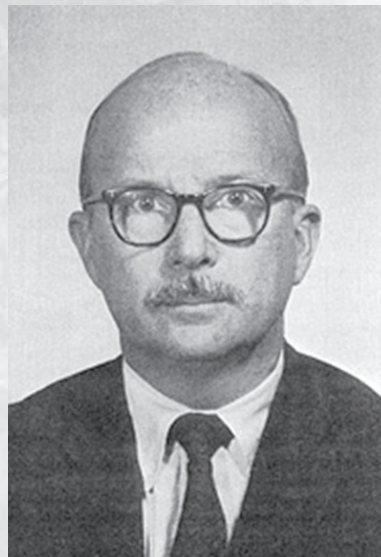

Foto: Central Intelligence Agency / Wikimedia Commons

Prva teroristička akcija skupine 17. studenog ubojstvo je Richarda Welcha, čelnika ureda CIA-e, 1975. u Ateni

i tijekom Zaljevskog rata i ratova na području bivše Jugoslavije, a u travnju 1994. planiran je čak i ambiciozni, ali neuspjeli napad raketama na britanski nosač zrakoplova Ark Royal usidren u atenskoj luci Pireju. U veljači 1996. napadnuto je ručnim raketnim lanse-rom i američko veleposlanstvo u Ateni, no projektil je zaustavio vanjski zid; u svibnju 1999. napadnuta je i rezidencija njemačkog veleposlanika u Halandri. Na meti terorističkih napada skupine 17. studenog često su bila predstavništva zapadnih tvrtki u Grčkoj. Uz ostale, napadnuti su uredi tvrtki Procter & Gamble i IBM, izložbeni saloni General Motorsa, Chryslera i Opela te restoran McDonalds. S novim tisućljećem, utjecaj 17. studenog drastično je opao, baš kao i broj izvedenih terorističkih napada. Preostale operacije skupine istodobno su postale slabije planirane i manje oprezne nego one prijašnjih desetljeća. Zadnja velika akcija te skupine ubojstvo je britanskog vojnog izaslanika u Grčkoj Stephena Saundersa (r. 1947.) na atenskim ulicama 8. lipnja 2000. godine. Saundersa su usred dana u njegovu automobilu pucajući s motocikla ubila dvojica terorista.

Foto: Peter J. Fitzpatrick / www.shipspotting.com / Wikimedia Commons / CC BY-SA 4.0

HIBRIDNI SUKOB

Poslije je vodstvo 17. studenog izdalo priopćenje u kojem je obavijestilo grčku javnost da je Saundersovo ubojstvo izvedeno u znak prosvjeda protiv NATO-ove operacije u SR Jugoslaviji. Jedan od ključnih događaja za pad cijele organizacije dogodio se 29. lipnja 2002. Tog je dana uhićen jedan od vođa Savas Ksiros (r. 1964.). Pokušavao je podmetnuti bombu u trajektno пристаниšte u Pireju. Uhićenje i dokumenti pronađeni u njegovu stanu doveli su do privođenja i ispitivanja stotinjak ljudi za koje se smatralo da imaju veze s organizacijom. Uhićeno je još osamnaest pripadnika skupine, uključujući i navodnog vođu Aleksandra Giotopulosa (r. 1944.). Skupina je time gotovo u potpunosti razbijena. Na suđenju pripadnicima skupine 17. studenog održanom u ožujku 2003. četvorica su osuđena na doživotni zatvor, a petnaestorica na dugogodišnje zatvorske kazne. Time je ta skupina praktički prestala postojati.

ANARHISTIČKO NASILJE

Osim 17. studenog, među grčkom ekstremnom ljevicom nastao je još niz drugih manjih terorističkih skupina. Revolucionarna narodna borba (ELA) djelovala je između 1974. i 1995., a Revolucionarna borba (EA), osnovana 2003., djelovala je do 2017. godine. Najpoznatija akcija EA-e izvedena je 12. siječnja 2007. – napad raketnim bacačem na američko veleposlanstvo u Ateni, koji je prošao bez žrtava. Još jedna od terorističkih skupina jesu Revolucionarne ćelije (RN), koje su poduzele 13 bombaških napada u Ateni između 1996. i 2000. Bile su nastrojene protiv SAD-a i NATO-a, a najpoznatiji akt je napad na instalacije Obalne straže Grčke u Pireju u svibnju 1997.

Osim ekstremno lijevih skupina, aktivna je bila i anarhistička teroristička skupina Urota vatrenih ćelija (SPF). Utemeljena u siječnju 2008., poduzela je niz bombaških napada na prodavaonice luksuznih automobila te banke u Ateni i Solunu. U rujnu 2009. četiri člana skupine uhićena su nakon slanja tempiranih bombi veleposlanstvima i različitim tijelima EU-a. No moguće je da je skupina aktivna i danas. Anar-

Foto: U.S. Navy / Petty Officer 1st Class Leah Stiles

U travnju 1994. skupina 17. studenog planirala je i ambiciozan, ali neuspio napad raketama na britanski nosač zrakoplova Ark Royal (na fotografiji) usidren u Pireju

histička skupina nazvana Nihilistička frakcija osnovana je 1996. Dana 28. svibnja te godine preuzela je odgovornost za napad na atenski ured tvrtke IBM, koji je prošao bez žrtava. Evidentirana je i Crna zvijezda, anarhistička skupina sklona izravnom fizičkom nasilju. Organizacija za revolucionarnu samoobranu još je jedna anarhistička skupina kratkog vijeka: postojala je između 2014. i 2019. Zapamćena je po bacanju ručne granate na francusko veleposlanstvo 10. studenog 2016. pri čemu je ranjen jedan policajac, a 22. studenog 2019. na sličan je način napadnut ruski konzulat.

MEĐUNARODNO NASILJE

Grčka je 1970-ih ponekad bila tranzitna i logistička baza za više bliskistočnih i europskih terorističkih skupina, često povezanih s njezinim ljevičarskim i anarhističkim skupinama. Najvažniji slučaj međunarodnog terorizma na grčkom tlu bio je napad palestinske terorističke skupine Crni rujan dana 5. kolovoza 1973. Dvojica terorista sa zadaćom da napadnu putnike na letu za Tel Aviv poduzela su oružani napad na šalteru tvrtke TWA (Trans World Airlines) na atenskom aerodromu, pri čemu je ubijeno pet, a ranjeno šezdeset osoba. Dana 10. kolovoza 1981. ispred zgrade izraelskog diplomatskog predstavništva u Ateni detonirana je eksplozivna naprava. Nije bilo žrtava, a Izrael je naveo da je krivac Palestinska oslobodilačka organizacija (PLO), koja je to negirala. Abu Nidalova organizacija 28. ožujka 1984. u Ateni ubija britanskog kulturnog atašea Kennetha Whittyja (r. 1940.). Ta je skupina 11. srpnja 1988. izvršila napad na grčki turistički brod City of Poros. Brod se otisnuo iz luke na otoku Egini, a nakon nekog

vremena terorist je bacao bombe i otvorio vatru iz automatskog oružja. Poginulo je devet turista, a 98 ih je ozlijeđeno. Poginuo je i terorist. Ranije tog dana u Pireju je očito prerano eksplodirao auto bomba koji je usmrtio dvojicu terorista. U uredu kurirske službe u gradu Patrasu 19. travnja 1991. eksplodirala je bomba koja je bila namijenjena britanskom konzulatu. Poginulo je sedam zaposlenika. Navodno ju je poslala Unija palestinskih studenata. Na grčkom tlu, konkretno u Ateni, dogodio se i teroristički akt u kojem je pripadnik Armenske tajne vojske za oslobođenje Armenije (ASALA) 31. srpnja 1980. pucao na automobil atašea u turskom veleposlanstvu Galipa Özmehana (r. 1940.). Ubijen je zajedno s četnaestogodišnjom kćeri, a supruga i sin teško su ozlijeđeni. Ideološka podijeljenost grčkog društva nakon građanskog rata 1949. dovela je do latentnog političkog konflikta koji se najočitije manifestirao upravo u terorističkim kampanjama. Ipak, kad se sve zbroji, skupina 17. studenog svrstala se među najozloglašnije europske teroriste. U Grčkoj je djelovalo i više anarhističkih te desničarskih terorističkih skupina, a zemlja je bila i cilj više akcija koje imaju karakter međunarodnog terorizma. Djelovanja, nažalost, nisu prestala ni u ovom desetljeću: 3. veljače 2024. eksplodirala je bomba ispred Ministarstva rada, a 11. travnja 2025. kod ureda tvrtke Hellenic Train. Odgovornost je preuzela dotad nepoznata organizacija: Revolucionarna samoobrana klase. Srećom, eksplozijama su prethodile dojave, pa nije bilo žrtava.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE**

Na temelju članka 62. stavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 155/23, 158/23, 14/24 i 136/25.) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/25-03/1, URBROJ: 512-01-25-232 od 5. svibnja 2025., objavljuje

INTERNI OGLAS za popunu dužnosti u inozemstvu

1. analitičar za jugoistočnu Europu (South East Europe Analyst), OR-5 – OF-3, NATO Intelligence Fusion Centre, RAF, Molesworth, Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske

Uvjeti:

- iskustvo u obavještajnom funkcionalnom području
- znanje engleskog jezika: SLP 3333
- sigurnosni certifikat: COSMIC TOP SECRET
- da za vrijeme službe u inozemstvu neće ispuniti uvjete za prestanak službe po sili zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja DVO-a
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description).

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: kolovoz 2026.

Kandidati osim propisanih uvjeta moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati dostavljaju na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 dana od dana objave u Hrvatskom vojniku.

Kandidati koji ispunjavaju formalne uvjete bit će pozvani na razgovor pred Povjerenstvom Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, koji će se održati na hrvatskom i engleskom jeziku.

Napomena: zainteresirani kandidati moraju imati važeći rezultat testiranja znanja engleskog jezika (STANAG test vrijedi pet godina od dana testiranja), odnosno dokaz o tome dostaviti do zaključenja internog oglasa.

A black and white photograph of a Lee-Enfield SMLE No. 4 Mk I rifle and its carrying case. The rifle is shown horizontally, with its wooden stock and metal receiver. The carrying case is positioned above the rifle, showing its top and side. The case has some markings, including the number '1298' and 'LEE-ENFIELD'. The background is dark and textured.

Puška SMLE No. 4 Mk I i pripadajući elementi, među kojima je i optički ciljnik No. 32. Riječ je o izložku ratno-memorijalnog muzeja u novozelandskom gradu Aucklandu

POVIJEST SNAJPERA (IV. DIO)

LEE-ENFIELD – TOTALNI

Na prijelazu s XIX. u XX. stoljeće Britanska vojska počivala je na doktrini masovne, disciplinirane paljbe pješništva, u kojoj je individualna preciznost bila podređena volumenu vatre i zapovijedi časnika. Idealni vojnik bio je zamišljen kao integralna sastavnica masovnog *paljbenog stroja*: njegova je temeljna zadaća bila isporučivati maksimalan volumen vatre u što kraćem vremenu, strogo slijedeći zapovjedni lanac. Za samostalnu procjenu ciljeva ili taktičku inicijativu nije bilo prostora.

Istodobno je na Otoku postojala snažna tradicija civilnog streljaštva i natjecanja na daljinu. Britanska streljačka društva, poligoni i natjecanja razvijali su kulturu precizne paljbe, fine kontrole okidača te vještine procjene udaljenosti i vjetrova. No taj se kapital iskustva slabo prelijevao u službene programe obuke. Na razini doktrine i priručnika naglasak je ostajao na brzini punjenja, sinkronizaciji paljbe i kolektivnoj disciplini. Individualno streljačko umijeće smatralo se sporednim, pa čak i nepoželjnim u strogo hijerarhijskom sustavu.

TEKST
Ivan Galović

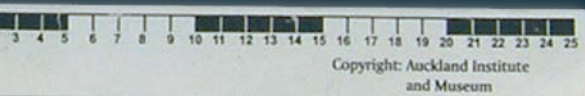
Drugi burski rat (1899. - 1902.) nemilosrdno je razotkrio slabosti takvog pristupa. Južnoafrički Buri bili su civili i farmeri, ali iznimno vješti strijelci s modernim puškama Mauser 7 x 57 mm. Koristili su teren, zaklon i bezdimni barut kako bi preciznom paljbom s velikih udaljenosti nanosili teške gubitke britanskim postrojbama. Dok su se britanske satnije i dalje oslanjale na volumen vatre, burski strijelci gradili su učinak na svakom pojedinačnom zrnu. Lekcija je bila jasna: individualna preciznost je nužnost u modernom ratu. Rovovsko ratovanje na Zapadnom bojištu u Prvom svjetskom ratu pretvorilo je tu spoznaju u egzistencijalni imperativ. Prostor *ničije zemlje* postao je smrtonosna traka gdje je svako izlaganje glave iznad grudobrana često završavalo metkom nevidljivog neprijatelja. U takvim uvjetima nastaje potreba za posebno obučanim strijelcima koji mogu prepoznati i iskoristiti kratke trenutke izlaganja neprijatelja. Snajperist se iz improvizirane uloge *najboljeg strijelca u vodu* razvija u specijalista s vlastitom obukom, taktikom i opremom. Evolucija pušaka Lee-Enfield u snajperskoj inačici odražava upravo taj prijelaz. Počela je puškom SMLE (Short Magazine Lee-Enfield) s naknadno dodanom optikom i došla do puške SMLE No. 4 Mk I (T) – *totalnog sustava* u kojem su oružje, optika, obuka i logistika promišljeni kao cjelina.

GRANICE IMPROVIZACIJE

Standardna puška SMLE Mk III bila je po mnogim kriterijima ispred svojeg vremena. Krasili su je robusna konstrukcija, kraća duljina pogodna za rad u rovovima i, prije svega, zatvarač

Foto: Auckland Museum / CC BY 4.0 / Wikimedia Commons

Copyright: Auckland Institute and Museum

Britanska puška u posebnoj inačici zadržala je ključne prednosti legendarnog oružja uz niz poboljšanja ključnih upravo za snajperiste

SNAJPERSKI SUSTAV

s napinjanjem pri zatvaranju. U kombinaciji sa spremnikom od deset metaka omogućavali su iskusnom vojniku da izvede *ludu minutu* (eng. mad minute) – više od 15 ciljanih hitaca u minuti u metu veličine čovjeka na 300 metara. U pješačkim zadaćama to je stvaralo impresivnu kombinaciju brzine i vatrene moći.

No razvoj snajperskih inačica SMLE-a bio je reaktivan i stihijski. Suočeni s dominacijom njemačkih strijelaca na ničijoj zemlji, Britanci posežu za civilnim lovačkim optikama i improviziranim montažama u radionicama blizu bojišta. Sustavi tvrtke PPC (Periscopic Prism Company) s bočnom montažom na kućište omogućavali su zadržavanje mehaničkih ciljnika i punjenje punjačima, što je logistički bilo privlačno, ali ergonomski bili su promašaj. Strijelac je morao podizati i naginjati glavu u neprirodan položaj, gubeći stabilan oslonac obraza. Dugi sati promatranja pretvarali su se u fizički napor, a svaki pokušaj preciznog hica zahtijevao je dodatnu koncentraciju samo da bi se postigao stabilan položaj glave. Ciljnici Aldis montirani iznad cijevi, ali pomaknuti ulijevo, rješavali su dio problema s punjenjem, no uveli su nove: odstupanja nastajala jer optička os nije bila u liniji s osi cijevi. Naime, na jednoj udaljenosti bilo je moguće *pogoditi* točku u kojoj se linija ciljanja i putanja zrna sijeku. No na drugim je udaljenostima dolazilo do zbunjujućih pomaka u horizontalnoj i vertikalnoj ravnini, osobito uz bočni vjetar.

Sve je to vodilo prema jasnom zaključku: sustav SMLE kao osnovna puška bio je izvrstan, ali *ad hoc* optička rješenja

na njoj nisu zadovoljavala standarde ozbiljnog snajperskog sustava. Sljedeća generacija morala je kombinirati robustan vojni ciljnik, centralnu montažu i ergonomiju koja ne prisiljava strijelca na kompromise između sigurnosti i preciznosti. No, do optimalnog rješenja trebalo je čekati sve do još jednog svjetskog sukoba. Puška SMLE No. 4 Mk I, usvojena 1941., zadržala je ključne prednosti Lee-Enfielda – brz i gladak zatvarač, interni spremnik od deset metaka, provjerenu pouzdanost – ali uvela je niz poboljšanja važnih upravo za ulogu snajperskog oružja. Masivnije kućište s ravnim stranicama pružilo je stabilnu i predvidljivu površinu za montažu optike, a teža, slobodno plutajuća cijev dala je konzistentniju preciznost. Novi diopterski ciljnici s duljim ciljničkim radijusom dodatno su poboljšali mogućnosti puške čak i bez optike.

NOVI RAT – NOVO RJEŠENJE

Ključna razlika bila je u filozofiji proizvodnje. Umjesto otvaranja posebne linije za snajperske puške, Britanci provode rigoroznu selekciju serijskih No. 4. Svaka puška prolazi test preciznosti, a samo mali postotak najboljih odabire se za konverziju i označava slovom T (Telescopic). Na taj način već na startu eliminiraju se prosječni primjerci, a skupi zanatski rad ulaže se samo u mehanički iznadprosječne puške.

Takve su puške bile preinačene u zaokružen snajperski sustav u radionici tvrtke Holland & Holland. Čelični nosači pažljivo se postavljaju, leme i učvršćuju vijcima na lijevu stranu kućišta, uz strogo kontrolirano poravnanje s osi cijevi. Na kundak se

PODLISTAK

dodaje drveni naslon za obraz, čime se rješava stara boljka improviziranih sustava iz Prvog svjetskog rata: položaj glave postaje prirodan i ponovljiv, a strijelac može satima promatrati bez iscrpljujućeg naprezanja vrata. Stražnji diopter po potrebi se skraćuje i prilagođava, ali ostaje u funkciji kao pouzdan pričuveni ciljnik. Rezultat je puška koja spaja prednosti

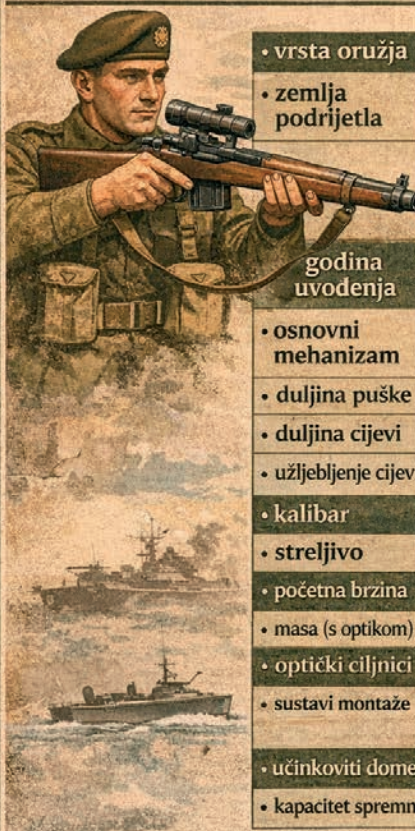
**Pripadnik
postrojbe 1st Royal
Ulster Rifles sa
snajperskom
puškom Lee-Enfield
No. 4, kolovoz 1942.**

TAKTIČKO-TEHNIČKE ZNAČAJKE SNAJPERSKE PUŠKE

LEE-ENFIELD No. 4 MK I (T)

• vrsta oružja	snajperska repetirna puška
• zemlja podrijetla	Ujedinjena Kraljevina
• godina uvođenja	1942. (Službena konverzija "T" modela)
• osnovni mehanizam	Enfield okretno-čepni zatvarač s napinjanjem pri zatvaranju
• duljina puške	1129 mm
• duljina cijevi	640 mm (teška, slobodno plutajuća cijev)
• užljebljenje cijevi	5 žljebova, lijevi smjer uvijanja
• kalibar	.303 British
• streljivo	.303 Mk VII (zrno 11,3 g / 174 graina)
• početna brzina	744 m/s
• masa (s optikom)	5 kg (uključujući drveni naslon za obraz)
• optički ciljnici	No. 32 (Mk I, II ili III) s fiksim povećanjem 3x
• sustavi montaže	Bočni čelični nosači s odvojivim sklopom (dva vijka)
• učinkoviti domet	600 m+
• kapacitet spremnika	10 metaka (odvojivi dvoredni spremnik)

Ilustracija: OpenAI

industrijske proizvodnje i vrhunskog oružarskog zanata.

Optički ciljnik No. 32 činio je srce sustava No. 4 Mk I (T). Njegovo fiksno povećanje 3 x odabrano je svjesno. Naime, veće povećanje možda bi olakšalo identifikaciju ciljeva na vrlo velikim udaljenostima, ali suzilo bi vidno polje, otežalo praćenje pokretnih ciljeva i smanjilo svjetlosnu propusnost u lošim uvjetima. Za tipične borbene udaljenosti tog vremena, između 300 i 600 metara, 3 x se pokazao kao razuman kompromis.

Ciljnik je bio opremljen bubnjevima za elevaciju i vjetar s jasnim, osjetnim klikovima, baždarenim za kalibar .303 British (7.7 x 56mmR). To je omogućavalo strijelcu raditi korekcije bez pogađanja napamet, što je posebno bitno kad se djeluje pod stresom ili u ograničenom vremenu. Sam nosač ciljnika konstruiran je kao odvojiva jedinica: otpuštanjem dvaju velikih vijaka cijeli se sklop može skinuti, zatvarač izvući radi čišćenja, a zatim sve vratiti na svoje mjesto uz minimalan gubitak upucanosti. Bio je to tada jako ambiciozno postavljen standard.

TOTALNI SUSTAV

Uz optiku, veliku razliku činila je i sama mehanika puške. Zatvarač s napinjanjem pri zatvaranju na modelu No. 4 omogućavao je brzo i relativno lako repetirano djelovanje, pri čemu glavni otpor dolazi pri guranju ručice naprijed,

Foto: Royal Collection of the United Kingdom / Picryl

a ne pri podizanju. U praksi to znači da strijelac manje remeti sliku ciljanja tijekom otvaranja zatvarača, a prirodan zamah tijela prema naprijed pomaže svladati otpor pri zatvaranju. U kombinaciji s internim spremnikom od deset metaka to je omogućavalo brzu seriju preciznih hitaca, često prije nego što protivnik uspije locirati izvor vatre.

Logistički pristup No. 4 Mk I (T) savršeno odražava ideju *totalnog sustava*. Snajperist nije zaduživao samo pušku, nego cijeli komplet u drvenom sanduku Transit Chest No. 15. Svaki element imao je svoje mjesto: puška, optika u metalnoj kutiji uparena serijskim brojem, remen, pribor za čišćenje, često i promatrački teleskop.

Takva konfiguracija imala je nekoliko prednosti. Prvo, štitila je osjetljive komponente od oštećenja u transportu. Drugo, osiguravala je da puška i optika koje su tvornički uparene i upucane dođu na bojište u istom stanju. Treće, omogućavala je snajperskom timu da iz sanduka Transit Chest No. 15 odmah izvuče potpuno funkcionalan sustav, bez dugotrajnog improviziranog podešavanja. Dakle, logistika nije bila tek pozadinska *administracija*, nego aktivan dio borbene sposobnosti.

NASLJEĐE I MODERNO ISKUSTVO

No. 4 Mk I (T) bio je aktivno korišten na svim glavnim bojišnicama Drugog svjetskog rata, a zatim i u Koreji te nizu kolonijalnih sukoba. U različitim klimama – od sjevernoafričkih pustinja i talijanskih brda, preko europskih živica, do tropske džungle – potvrdio se kao pouzdan i učinkovit sustav. Bila je to potvrda da pravilno složen koncept može nadživjeti više generacija taktičkih trendova.

Nakon standardizacije streljiva NATO-a 1970-ih godina, dio još uporabljivih pušaka No. 4 (T) konverzijom prelazi u novu životnu fazu kao L42A1 u kalibru 7,62 x 51 mm. Nove, teže cijevi, prilagođeni ciljnici i pojednostavnjene obloge ne mijenjaju bit – temeljna mehanika i filozofija ostaju iste. U Falklandskom ratu 1982. te vremešne puške pokazuju se vrijednima u uvjetima snažnog vjetrova, kiše i teškog terena. Pouzdanost i poznata balistika često su značili više od zadnjih krikova tehnologije.

SNAJPERISTI, DOKTRINA I TERENSKE VJEŠTINE

Britanska i kanadska snajperska doktrina naglašavale su da tehnički vrhunska puška ne vrijedi mnogo bez odgovarajuće obuke i mentalnog sklopa strijelca. Težište je bilo na terenskim vještinama: maskiranje, strpljivo promatranje, izbor položaja, korištenje terena i sposobnost da se danima promatra isti sektor, a da vas ne otkriju.

Priče o snajperistima poput Kanadanina Josepha Gregoryja (1900. – 1971.) ili Engleza Edgara Teda Rabbetsa (1915. – 2003.) postale su dio predaje. Gregory tijekom neuspješnog savezničkog iskrcavanja u Dieppeu u kolovozu 1942. dobiva zadaću neutralizirati njemačke snajperiste koji blokiraju sustav zapovijedanja. Višekratno se izlaže vatri, infiltrira u neprijateljsko područje, pronalazi i eliminira protivnike. Nastavio je djelovati i nakon teškog ranjavanja.

Rabbets, pak, utjelovljuje ideal snajpera-lovca: kreće se tiho, koristi svaku neravninu terena, radije djeluje sam, a učinak postiže preciznim pogađanjem ključnih osoba – poput vojnog policajca na raskrižju čijim uklanjanjem dezorganizira cijelu kolonu. U protusnajperskim situacijama koristi dubinu prostorije kuće i igru svjetla i sjene kako bi sakrio bljesak vlastitog hica, prisiljavajući protivnika da puca na *prazan* prozor.

Iskustva takvih strijelaca prikupljana su i pretočena u izvještaje i priručnike. U njima se stalno ponavljala ista poruka: snajperist ne pobjeđuje samo preciznošću puške, nego kombinacijom strpljenja, promatranja, hladnokrvnosti i sposobnosti da prepozna trenutak u kojem jedan metak ima najveći mogući učinak. No. 4 Mk I (T) bio je alat koji to omogućuje, ali ga sam po sebi ne jamči.

Kad su poslije Britanci u operativnu uporabu uveli snajpere L96, time nisu negirali nasljeđe Lee-Enfielda. Zapravo su ga formalizirali. Ideja da snajperska puška mora biti integrirani sustav – u kojem su mehanika, optika, streljivo, obuka i logistika promišljeni zajedno – postaje standard. U tom smislu, snajperske inačice Lee-Enfielda ostaju referentna točka: ne nužno po ekstremnoj preciznosti ili kalibru, nego po načinu na koji su definirale što zapravo znači imati totalni snajperski sustav u službi jedne vojske.

Zimske olimpijske igre, XXIII. i XXIV. izdanje, ostat će upamćeni kao povijesni ciklusi jer su se prvi put održali u Aziji. Pjongčang i Peking bili su domaćini 2018. odnosno 2022. godine. Azijski gradovi pokazali su se iznimnim domaćinima, potvrdivši kako popularnost zimskih sportova kontinuirano raste

POVIJEST ZIMSKIH OLIMPIJSKIH IGARA (XII. DIO)

NOVO DOBA IGARA

Južnokorejski grad Pjongčang izabran je za domaćina XXIII. izdanja Zimskih olimpijskih igara, održanih 2018. godine. Odluka je donesena još 2011. na 123. sjednici Međunarodnog olimpijskog odbora u Durbanu, u Južnoafričkoj Republici, gdje je Pjongčang pobijedio protukandidate München iz Njemačke i Annecy iz Francuske. Bio je to treći pokušaj južnokorejskog grada da dobije organizaciju Igara, nakon dva neuspješna kandidacijska ciklusa. Time je Južna Koreja drugi put u povijesti ugostila Olimpijske igre, nakon ljetnog izdanja u Seulu 1988., ali prvi put Zimske igre, čime je dodatno potvrdila svoj status sportske i organizacijske sile u Aziji. Južna Koreja uložila je velika financijska sredstva u izgradnju sportske infrastrukture. Izgrađeni su novi objekti, a i nova željeznička trasa koja je povezala glavni grad Seul s Pjongčangom, znatno olakšavši dolazak gledatelja i sportaša. Većina natjecanja na snijegu na otvorenom održana je u okrugu Pjongčang, dok su se pojedine discipline alpskog skijanja održavale u susjednom okrugu Jeongseon. Natjecanja na ledu u zatvorenim dvoranama održana su u obližnjem gradu Gangneungu.

IGRE U SJENI GEOPOLITIKE

Neposredno prije Igara politička situacija na Korejskom poluotoku bila je iznimno napeta. Sjeverna Koreja testirala je balističke projekte i nuklearno oružje, a retorika izme-

đu Pjongjanga, Seula i Sjedinjenih Američkih Država bila je vrlo oštra, što je izazivalo realnu zabrinutost za sigurnost samih Igara. Upravo zato snažan simbolički trenutak dogodio se na ceremoniji otvaranja, kad su sportaši obje Koreje zajedno marširali pod zastavom ujedinjene Koreje. Formirana je i zajednička ženska hokejaška reprezentacija, prvi put u povijesti Olimpijskih igara. Pozitivni učinci bili su vidljivi u privremenom smanjenju napetosti i otvaranju diplomatskih kanala nakon godina šutnje, no kritičari su upozoravali da je Sjeverna Koreja Igre koristila u propagandne svrhe. Dugoročno, denuklearizacija nije ostvarena, a odnosi su se kasnije ponovno pogoršali. Zimske olimpijske igre 2018. bile su povijesne i po broju natjecanja. Održano je 102 natjecanja za medalje u 15 disciplina i sedam sportova, čime su postale prve Zimske igre s više od sto događaja. Uvedeno je šest novih disciplina, uključujući Big

PRIPREMIO
Ivan Šurbek

Foto: Jonas Ericsson via Wikimedia Commons CC BY-SA 4.0

air (akrobatski snowboarding), curling u mješovitim parovima, masovni start u brzom klizanju te mješovito ekipno natjecanje u alpskom skijanju. Na Igrama je sudjelovalo 2889 sportaša iz 93 države, što je do danas rekord po broju zemalja sudionica.

KONTROVERZE NISU IZOSTALE

Jedna od najvećih kontroverzi Igara bila je zabrana nastupa ruskim sportašima. Međunarodni olimpijski odbor objavio je 5. prosinca 2017. da je Ruski olimpijski odbor suspendiran zbog velikog ruskog doping skandala i istrage vezane uz Zimske olimpijske igre u Sočiju 2014. godine. Pojedinačni ruski sportaši koji su se kvali-

Hrvatska skijaška reprezentacija

Foto: Damir Senčar/HINA

Austrijanac Marcel Hirscher, osmerostruki osvajač Svjetskog kupa u skijanju

ficirali i mogli dokazati da su se pridržavali doping pravila MOO-a dobili su mogućnost nastupa pod nazivom "olimpijski sportaši iz Rusije" (OAR), pod olimpijskom zastavom i uz olimpijsku himnu.

HRVATSKI NASTUP U POSTKOSTELIĆEVOJ ERI

Hrvatska je na Zimskim olimpijskim igrama u Pjongčangu nastupila s velikim brojem novih mladih natjecatelja. Nakon *umirovljenja* Ivice Kostelića, hrvatski je olimpijski tim ostao bez iznimnog aduta i realnog kandidata za osvajanje medalje. Glavna uzdanica hrvatskog alpskog skijanja bio je tada mladi i talentirani Filip Zubčić, no u tom trenutku još uvijek daleko od svojeg sportskog vrhunca. Do tada je imao svega dva plasmana među deset najboljih u utrka Svjetskog kupa, oba u veleslalomu. Hrvatski sportaši u Pjongčangu nastupali su u četiri sporta, alpskom skijanju, skijaškom trčanju, sanjkanju i bobu. U bobu su nastupili Dražen Silić, Benedikt Nikpalj, Matej Mezulić, Antonio Zelić i Đulijano Koludra. U alpskom skijanju Hrvatsku su predstavljali Leona Popović, Ida Štimac, Andrea Komšić, Lana Zbašnik, Natko Zrnčić Dim, Filip Zubčić, Matej Vidović, Istok Rodeš, te braća Kolega, Samuel i Elias. U skijaškom trčanju hrvatski predstavnici bili su Vedrana Malec, Gabrijela Skender, Edi Dadić i Krešimir Crnković, dok je u sanjkanju nastupila Daria Obratov. Hrvatska na ovim Igrama nije osvojila medalju, no unatoč tome nastup je imao važnu simboličku vrijednost jer je označio nastavak hrvatskog sudjelovanja na Zimskim olimpijskim igrama i u *postkostelićevoj eri*, uz postupnu izgradnju temelja za buduće uspjehe.

SPORTSKA POSTIGNUĆA

Sportski dio Igara obilježio je niz povijesnih trenutaka. Južnokorejski sportaš Yun Sung-Bin osvojio je zlatnu medalju u muškoj utrci skeletona, što je bilo prvo olimpijsko zlato koje je neka azijska zemlja osvojila u disciplini sanjkanja. Jedna od najupečatljivijih sportašica Igara bila je češka Ester Ledecká. Tada trostruka pobjednica Svjetskog kupa u snowboardanju u paralelnim disciplinama, osvojila je dvije zlatne medalje u dva različita sporta. Pobjedila je u paralelnom veleslalomu u snowboardu, a zatim senzacionalno osvojila zlato i u Super-G-ju u alpskom skijanju. U muškom dijelu gotovo sve medalje osvojili su natjecatelji iz Austrije, Švicarske, Norveške i Francuske, a tu je statistiku *pokvarilo* zlato Šveđanina Andrea Myhrera. Austrijanac Marcel Hirscher osvojio je zlato u alpskoj kombinaciji i veleslalomu, što su bile njegove jedine dvije olimpijske zlatne medalje u karijeri. Godinu poslije povukao se iz aktivnog skijanja u dobi od samo 30 godina zbog zasićenja sportom i želje za drugim životnim prioritetima. Hirscher je jedan od najvećih skijaša svih vremena. Veliki kristalni globus osvojio je rekordnih osam puta. Norvežanin Aksel Lund Svindal osvojio je zlato u spustu, što mu je bila zadnja olimpijska medalja prije umirovljenja, dok je Austrijanac Matthias Mayer osvojio novo olimpijsko zlato u Super-G-ju. U ženskoj konkurenciji pet različitih skijašica osvojilo je zlatne medalje u pet disciplina: Sofia Goggia u spustu, Ester Ledecká u Super-G-ju, Mikaela Shiffrin u veleslalomu, Frida Hansdotter u slalomu te Michelle Gisin u kombinaciji. U skijaškom trčanju Norve-

POVIJEST SPORTA

Foto: Catholympique via Wikimedia Commons CC BY-SA 2.0

Mikaela Shiffrin, Ragnhild Mowinckel i Federica Brignone nakon završetka veleslalomске utrke na Igrama 2018.

žanka Marit Bjørgen, tada 37-godišnjakinja, osvojila je čak pet medalja – dva zlata, srebro i dvije bronce. Bile su to njezine pete i zadnje Zimske olimpijske igre, na kojima je srušila rekord sunarodnjaka Ole Einara Bjørndalena i postala najuspješnija olimpijka u povijesti s ukupno 15 osvojenih medalja. U skijaškim skokovima Nijemac Andreas Wellinger osvojio je zlato na maloj skakaonici i srebro na velikoj, a na velikoj je skakaonici slavio Poljak Kamil Stoch. Norvežanin Robert Johansson osvojio je bronce u obje pojedinačne discipline, a zlatnu medalju u ekipnom natjecanju, u kojem je Norveška bila prva ispred Njemačke i Poljske. Poseban povijesni trenutak zabilježio je japanski skakač Noriaki Kasai, koji je postao prvi sportaš u povijesti s nastupom na osam Zimskih olimpijskih igara, sudjelujući u kvalifikacijama dan prije svečanog otvaranja. Time je nadmašio dotadašnji rekord ruskog sanjakaš Alberta Demčenka.

Francuz Martin Fourcade osvojio je tri zlata u biatlonu, čime je zaključio svoju karijeru s čak sedam osvojenih medalja, od čega šest zlatnih. Nizozemska sportašica Jorien ter Mors postala je prva sportašica koja je na jednim Zimskim olimpijskim igrama osvojila medalje u dva različita sporta – zlato u brzom klizanju na 1000 metara, te bronzu u štafeti na 3000

Foto: Wikimedia Commons CC BY 2.5

Marit Bjørgen, Norvežanka. Osvojila je ukupno 15 medalja na Zimskim igrama što je rekord

Foto: via Wikimedia Commons CC BY-SA 3.0

Francuski biatlonac Martin Fourcade

metara u klizanju na kratke staze. Ipak, s obzirom na to da je riječ o srodnim disciplinama, podvig Ledecké je ipak značajniji. Unatoč velikim troškovima organizacije, Zimske olimpijske igre u Pjongčangu na kraju su ostvarile finansijsku dobit od oko 55 milijuna dolara što je svakako pozitivan smjer. Zimske olimpijske igre u Pjongčangu 2018. godine ostale su upamćene kao rijedak trenutak suradnje između dviju Koreja. Iako nisu trajno riješile političke probleme, pokazale su kako sport može otvoriti vrata dijalogu čak i u najnapetijim međunarodnim odnosima.

PEKING 2022. IGRE KOJE SU PRETHODILE RATOVIMA

Kina je 2022. godine drugi put u svojoj povijesti ugostila Olimpijske igre, a Peking drugi put postao grad - domaćin Igara jer je 2008. ugostio ljetno izdanje. Tako je postao prvi grad u povijesti koji je ugostio i ljetno i zimsko izdanje Igara. Uvedene su i nove discipline, čime je povećan broj natjecanja, na rekordnih 109. Novosti su natjecanje u monobobu, te akrobatsko slobodno skijanje, te još nekoliko mješovitih natjecanja u snowboardu, skijaškim skokovima i brzom klizanju. Broj zemalja sudionica bio je nešto manji. Na Igrama u Pekingu natjecalo se 2880 sportaša iz 91 države, a svoj debi imale su egzotične zemlje poput Haitija i Saudijske Arabije. Peking je za domaćina izabran na 128. sjednici MOO održanoj u Kuala Lumpuru. Domaćinstvo je dobio sa samo četiri glasa više od kazahstanskog Almatya koji je bio protukandidat. Igre su pratile i kontroverze. Zbog kršenja ljudskih prava u Kini je vladao velik otpor pa su organizatori bili zabrinuti zbog mogućeg bojkota Igara. Slično je bilo i kad je Peking bio domaćin ljetnog izdanja. Bilo je poziva na bojkot Igara, a deset zemalja uključujući SAD, Australiju, Veliku Britaniju, Kanadu, Indiju, Litvu, Latviju, Estoniju i Belgiju odlučio se na diplomatski bojkot Igara, tako što na Igre nisu poslali svoje dužnosnike već isključivo sportaše. Austrija, Slovenija, Švedska i Nizozemska također nisu poslale svoje dužnosnike na Igre zbog pandemije.

Kinezi su iz predostrožnosti i sprečavanja širenja zaraze ograničili broj gledatelja i posjetitelja, uvedene su brojne epidemiološke mjere, te su obvezna bila testiranja za sve sudionike događaja. Sportaši su se žalili zbog uvjeta na

Mikaela Shiffrin, rekorderka po broju pobjeda u Svjetskom kupu

Foto: via Wikimedia Commons CC BY-SA 4.0

Lindsey Vonn, američka skijašica. Jedna od najvećih skijašica svih vremena. Karijeru je privremeno završila 2019. godine, a lani se ponovno vratila skijanju

Foto: Kevin Pedraja from Seattle, USA via Wikimedia Commons CC BY-SA 2.0

Aksel Lund Svindal, legenda svjetskog skijanja

Igrama, dosta je kritika bilo usmjereno i na kvalitetu hrane koja je bila ispod standarda. Bile su ovo posljednje Zimske igre na kojima je dužnost predsjednika MOO-a obnašao Thomas Bach.

Što se organizacije tiče, dio infrastrukture je novosagrađen, a dio je korišten još od Ljetnih igara održanih u Pekingu, stoga su Kinezi bili vrlo spretni u organizaciji. Neke od objekata bilo je potrebno renovirati, ali dio postojeće infrastrukture poslužio je domaćinu.

Hrvatsku je na Igrama predstavljalo 11 sportaša. Najviše ih je nastupalo u alpskom skijanju. čak šest. Filip Zubčić, Matej Vidović i Samuel Kolega predstavljali su nas u muškoj konkurenciji, a Zrinka Ljutić, Leona Popović i Andrea Komšić u ženskoj. Nažalost, nije osvojena olimpijska medalja pa će hrvatski predstavnici na novu čekati na ovogodišnjim Igrama u Milanu i Cortini. Sportaši su ponovno kao i na svakim dosadašnjim Igrama plijenili pozornost svojim nastupima. Ove je igre pratilo dosta kontroverzi, a nekoliko sportaša bilo je pozitivno na doping-testu.

Finska je osvojila prvo zlato u hokeju na ledu na ZOI. Za Fince je to bila ukupno sedma medalja u hokeju na ledu u povijesti i prva zlatnog sjaja. Prethodno su dva puta nastupali u finalu. U alpskom skijanju Austrijanac Matthias Mayer obranio je zlato u Super-G-ju, te je osvojio broncu u spustu. Iako u Svjetskom kupu nije pokazivao takvu izvrsnost Mayer je na ZOI-ju osvojio ukupno tri zlata u karijeri, a tome je pridodao i spomenutu broncu. Karijeru je na iznenađenje mnogih zaključio godinu dana kasnije. Na Igrama su u obje konkurencije u svih pet disciplina različiti sportaši odnosili pobjede. Svjetsko skijanje nakon Hirschera dobilo je novog kralja koji je svoju dominaciju započeo upravo u godini Igara u Pekingu. Švicarac Marco Odermatt, bio je zlatni u veleslalomu. Da jabuka ne pada daleko od stabla pobrinuo se Johannes Strolz, sin legendarnog austrijskog skijaša Huberta Strolza. Ponovio je očev uspjeh s Igar 1988. godine osvojivši zlato u kombinaciji, a tome je pridodao i srebro u slalomu. Ryan Cochran - Siegle, srebrni u Super-G-ju, zamalo je ponovio uspjeh svoje majke koja je 1972. na Igrama u Saporu osvojila zlato u slalomu. Clément Noël osvojio je zlato u slalomu, kao i Slovakinja Petra Vlhova. Sara Hector iz Švedske bila je zlatna u vele-

slalomu, a Švicarke Lara Gut, Michelle Gisin i Corinne Suter osvojile su zlata u Super-G-ju, spustu i kombinaciji, dok je njihov sunarodnjak Beat Feuz bio najbolji u spustu. Gisin je slijedila put svoje sestre Dominique koja je osam godina ranije na Igrama u Soči-ju osvojila zlato u spustu. Johannes Høsflot Klæbo Norvežanin, osvojio je dva zlata u skijaškom trčanju. Tome je pridodao i srebro i broncu. Četiri godine prije osvojio je tri zlata, pa nastavlja putem svojih slavni su-narodnjaka.

Japanac Ryōyū Kobayashi osvojio je zlato na maloj i srebro na velikoj skakaonici, na kojoj je slavio pak Norvežanin Marius Lindvik, dok su Austrijanci osvojili zlato u ekipnom dijelu natjecanja. Johannes Thingnes Bø iz Norveške odnio je četiri zlata i broncu u biatlonu, a bit će i jedan od glavnih favorita za nastavak dominacije i na Igrama u Cortini.

Igre u Pekingu pokazale su se uspješnima, sportaši su pisali povijest, ostvarena je financijska dobit, ali ubrzo nakon završetka Igara, uslijedila je ruska invazija na Ukrajinu koja će uvelike utjecati na geopolitičko stanje u svijetu.

Ovaj članak bio je ujedno i posljednji u ovom serijalu. Nadamo se da ste uživali u čitanju i da smo vama, našim vjernim čitateljima barem malo približili bogatu olimpijsku povijest, ovaj put onu Zimsku. Čitajte i dalje naše nove sadržaje koje ćemo kreirati kako bismo vam mogli ponuditi ono što drugi ne nude.

(kraj podlistka)

Ester Ledecka, češka borderica i skijašica

Foto: Via Wikimedia Commons CC BY-SA 4.0

NOVA SPORTSKA INFRA

Na Hrvatskom vojnom učilištu (HVU) intenzivno se radi na modernizaciji i opremanju infrastrukture, s posebnim naglaskom na poboljšanju sportskih sadržaja što je dodatan poticaj za sve one koji karijeru vide u vojnom pozivu

Nekoliko važnih infrastrukturnih zahvata koji će kadetima i polaznicima škola omogućiti kvalitetnije uvjete za obuku, osobito u segmentu razvoja psihofizičke spremnosti, završeno je u kratkom vremenu. U tijeku je obnova više građevinskih objekata, a paralelno se ulaže i u sportsku infrastrukturu kako bi se osigurao ugodan i funkcionalan ambijent za svakodnevni rad i trening. Među najznačajnijim zahvatima ističu se adaptacija i potpuno preuređenje teretane te zamjena umjetne trave na nogometnom igralištu. O provedenim radovima razgovarali smo s nadležnima koji na Hrvatskom vojnom učilištu brinu o infrastrukturi, logistici i sportu.

TERETANA JE ZAHTIJEVALA OBNOVU

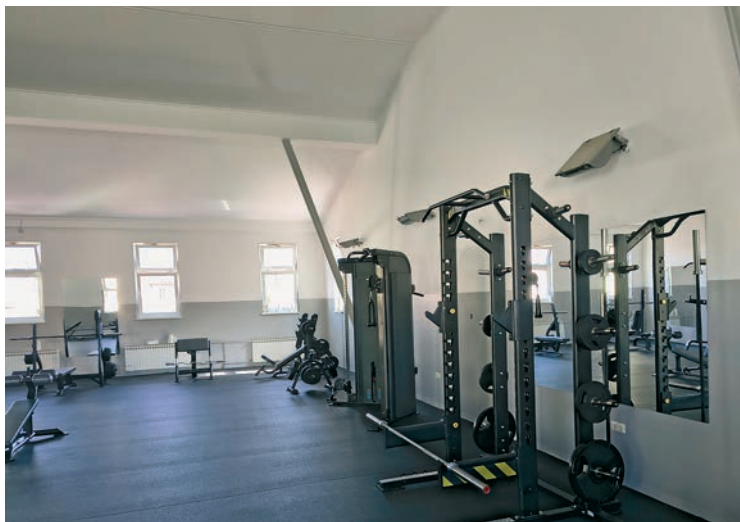
“Teretana je bila u solidnom stanju, ali željeli smo kadetima, polaznicima škola i našim djelatnicima pružiti najbolje uvjete”, kaže bojnik Domagoj Bagarić. Sprave se nisu mijenjale od 2012. godine, a koristi ih već deseti naraštaj kadeta. Psihofizička spremnost u vojsci iznimno je važna i bilo je

jasno da je došlo vrijeme za promjene i modernizaciju”, ističe bojnik Bagarić, koji i sam rado trenira i održava tjelesnu spremu, te je, u suradnji s kolegama, pokrenuo inicijativu za obnovu prostora. Radovi su provedeni u nekoliko faza. U prvom koraku uklonjene su stare sprave koje se više nisu planirale koristiti. One su donirane Dočasničkoj školi u Požegi, gdje će, uz manju restauraciju, i dalje služiti svojoj svrsi. Uslijedili su građevinski zahvati – bojenje zidova, gletanje i opće uređenje prostora. Posebnu vizualnu vrijednost teretani daje mural, čija je izrada unaprijed dogovorena kako bi se prostor dodatno oplemenio. Postavljanje fitness poda i zaštitne mreže, koja omogućuje neometano igranje nogometa u sklopu objekta, izvela je tvrtka s kojom HVU ima ugovor o vanjskoj suradnji. Kod ovakvih zahvata uvijek postoje nepredviđene okolnosti. Važno je u planiranju ostaviti dovoljno prostora i postaviti ranije rokove. Unatoč kašnjenjima, sve je završeno prije početka nove akademske godine, što je bilo ključno. Dok teretana nije bila u funkciji, djelatnici su nastavili s treninzima u dvorani koristeći ute-

TEKST I FOTO

Ivan Šurbek

HVVU

STRUKTURA

ge i girije, prilagođavajući treninge postojećim uvjetima.

MURAL S PRIČOM I SIMBOLIKOM

Ideja za mural bila je dugogodišnja želja nekadašnjeg kolege satnika Renata Cecija. "Iznio je prijedlog generalu Slavenu Zdilaru i brigadiru Damiru Stručiću, koji su mu dali zeleno svjetlo uz uvjet da motiv bude primjeren vojnom okruženju", objašnjava nam bojniki Bagarić. Inspiracija za uređenje bila je u teretani vojarne "Croatia", koja spaja motive hrvatskih sportskih velikana i heroja Domovinskog rata. Kao glavnu temu murala odabrana je 30. obljetnica Oluje, želeći prostoru dati snažnu simboliku kontinuiteta – od onih koji su stvarali državu do onih koji je danas nasljeđuju i brane. Misao vodilja kod uređenja bila je prikaz procesa – s jedne strane iskusni vojnici, a s druge mladi čovjek koji tek ulazi u sustav. Kadeti i dočasnici nove su snage i budući nositelji svega onog što je stvoreno. Nakon potrage za umjetnikom, odbran je Antonio Jurić, muralist poznat

Misao vodilja kod izrade murala bila je prikaz procesa – s jedne strane iskusni vojnici, a s druge mladi čovjek koji tek ulazi u sustav. Kadeti i dočasnici nove su snage i budući nositelji svega onog što je stvoreno

po domoljubnim motivima, koji je s oduševljenjem prihvatio projekt, i zbog osobne poveznice – njegov pokojni otac bio je pripadnik legendarnih Gromova. Mural površine oko 30 četvornih metara nastajao je mjesec dana, s povremenim prekidima, a danas čini središnji vizualni element obnovljene teretane.

NOVI TRAVNJAK I PLANOVI ZA DALJNJA ULAGANJA

Osim teretane, obnovljen je i nogometni teren, na kojem je zamijenjena dotrajala umjetna trava. Preostali dio starog travnjaka, površine oko 1600 četvornih metara, planira se iskoristiti u suradnji s Hrvatskom kopnom vojskom na poligonu "Eugen Kvaternik" u Slunju. Tvrtka koja je izvodila radove donirala je i nove mreže za golove, čime će se dodatno poboljšati uvjeti za igranje nogometa. Time je zaokružena obnova sportske infrastrukture na HVVU-u. Ipak, planovi ne staju ovdje. "Plan je da se u budućnosti dovrši i tzv. dizačka teretana, namijenjena olimpijskim dizanjima i crossfitu, kako bi bila na visokoj razini", kaže Bagarić, dodajući da su sredstva ograničena te da hitne intervencije imaju prednost. "Drago nam je i da je nogometni teren prošao obnovu jer je interes kadeta za sudjelovanjem u sportskim sekcijama iznimno velik. Imamo mnogo sportskih sekcija na Hrvatskom vojnom učilištu, a nogomet je naravno iznimno popularan. Igraju ga često rekreativno radi zabave i dodatne tjelesne aktivnosti, kao i druženja i stvaranja timskog duha. I u dvorani su također postavljene mreže kako bi se i u dvorani mogao igrati, a da se pritom sačuva i zaštititi dvorana", kaže Bagarić. Uređenjem ovih objekata sasvim sigurno napravljen je još jedan važan korak prema modernizaciji i poboljšanju uvjeta na Hrvatskom vojnom učilištu, što je dodatan poticaj za sve one koji karijeru vide u vojnom pozivu. Unatoč izazovima, ističe kako je zadovoljan dosad učinjenim. "Imamo dobar odaziv vanjskih izvođača, vole raditi s vojskom. Ideje su važne, a uz dobru suradnju i planiranje mogu se postići kvalitetni rezultati", zaključuje bojniki Bagarić.

PRIČE O DOMOVINSKOM RATU

Ministarstvo hrvatskih branitelja raspisalo je i prošle godine natječaj za najbolju priču o Domovinskom ratu, na koji se ponovno javio velik broj učenika. I ovaj je natječaj pokazao zanimanje djece za tematiku vezanu uz Domovinski rat, što je još jedna potvrda tog iznimno poticajnog projekta. Na natječaj su se drugi put javili i učenici srednjih škola iz Bosne i Hercegovine koje izvode nastavu prema nastavnom planu i programu na hrvatskom jeziku. U ovom broju donosimo drugu od sedam priča učenika iz Bosne i Hercegovine koje su pisane pohvaljene sukladno preporuci Povjerenstva za vrednovanje

BAR JE MOJ MIRKO U NAŠEM GROBLJU POKOPAN

Ratno proljeće, ožujak 1993. godine. U prirodi ustaljeni ritam buđenja života: žarke boje i ugodni mirisi procvjetalih ljubičica, narcisa, bajama, ivančica; zujanje pčela, toplije Sunčeve zrake.

Nismo mi na bojišnici doživljavali tu ljepotu. Umjesto mirisa cvijeća osjećali smo dim, paljevinu, barut; hladni vlažni rov umjesto udobne sobe, slušali smo granate i topovsku paljbu umjesto omiljenih skladbi, traperice je zamijenila šarena odora. Oko vrata bila je blagoslovljena krunica. U srcu i u mislima čuvali smo svoje najdraže. Strah su ugušile ljubav, hrabrost, odlučnost. Najvažniji zadatak postala je obrana Domovine, vjere, života.

Zadnja subota toga toplog ožujka bila je najstrašniji dan u mom životu: svu noć i u jutarnjim satima žestoke borbe s agresorskom vojskom, vatra sa svih strana, tutnjava, vika, zapostavljanje, ima i mrtvih i ranjenih suboraca – poginuo rođak Mirko. Predvečerje, u našem selu mirno. Poviše stranine kuće parkirali smo susjed Jure i ja stari džip kako nas nitko ne bi opazio. Koraci su postali preteški. Oblio me hladan

**Dominika
Stojić,**
učenica
2. razreda
Srednje škole
dr. fra Slavka
Barbarića,
Čitluk

znoj, donja usna podrhtava, ruke se tresu pa sam bacio cigaretu, steže me grlo; kao da sam prestao disati. Također razmišljati.

Sjedila je strina Mara pred kućom s krunicom u ruci. Ugledavši nas ozbiljne i blijede, ustala je sklapajući ruke i kriknula: "Zar jeee..." Očajni upit zario se u moje srce kao nož. Gotovo se i ne sjećam kako sam je zagrio i da smo zajedno jecali. Jure je sjeo, pokrio lice rukama i glasno plakao. Suznih očiju, potresen, nisam ni vidio odakle je istrčala Mirkova Mira i bolno zapomagala: "Bože, zar je moguće da je ono prije nekoliko dana bio posljednji zagrljaj, pozdrav, osmijeh s nadom ma, bit će sve dobro, uskoro se vidimo."

U dugoj tužnoj povorci rođak Jure nosio je križ, a ja Mirkovu sliku. Stazom do groblja navirale su uspomene iz djetinjstva: pješice smo išli u osnovnu školu, zadržavali se po obližnjim ogradama i vinogradima berući divlje šipke, kupine, kruške trnovače i grožđe; igrali nogomet i klikera... Tko će sada malom Joži, nosi ime pokojnoga djeda, pokušati obraniti gol na ledini ispod kuće? Tko će ga uzeti objema rukama i u vis baciti, a on uz glasno smijanje i vrištanje govoriti da leti i želi još? Usporedno s pogrebnom molitvom razmišljao sam kako će tužan biti dječakov treći rođendan, bolna

peta obljetnica braka bez voljenog Mirka, prve i jedine Mirine ljubavi; žalost i praznina Božića bez sina, supruga, oca...

Mjesecima smo slušali i gledali vijesti i prizore o ratnim strahotama. Sloboda je krvlju plaćena. Koliko je bijelih križeva na voljenoj hrvatskoj grudi, dirljivih natpisa, prekinutih dječjih igara i mlada-laćkih snova, nestalih i nedužno stradalih? Koliko je zvjerskih tragova na stazama čovječanstva na kraju 20. stoljeća? Nažalost, i na početku trećeg tisućljeća!

Ožujak je godine 2023. Tri desetljeća dostojanstveno svetom misom, odlaskom na groblje, molitvama, cvijećem i svijećama, sa zahvalnošću, obilježavamo obljetnicu Mirkove smrti. Ožive sjećanja i zajednički trenuci, pomiješaju se emocije. Strina Mara, unatoč svemu, dosta dobro se drži. Vrijeme tugovanja i sjete urezalo je bore na njezino lice.

Oči su ostale blage, nježne poput neba, ali uvijek nekako vlažne. Više puta ponavlja slične riječi: "Ne daj, Bože, nikome razumjeti moju bol, moje patnje, ali Bog dao – Bog uzeo. Molim svakodnevno kronicu Gospi Međugorskoj; kada ne odem u crkvu, pratim svetu misu na televiziji ili preko radija.

Nisam dopustila da me mržnja i proklinjanje zarobe. Mir i blagoslov molim za sve ljude – i za njih. U našem hercegovačkom kamenu skamenila se osveta, rodilo se praštanje. Puno puta su mi na pameti obitelji koje još uvijek skoro ništa ne znaju o svojim najmilijima. Kako je njima strašno, toliko dugo u neizvjesnosti, nema pravih informacija, iščekuju, nadaju se. Bogu hvala, moj jedini sin počiva u svom zavičaju, u našem je groblju pokopan. Često se s nevjestama, unukom Jozom i troje prauučadi odem tamo pomoliti, popričati, isplakati. Mali Mirko uvijek otrči ispred nas noseći svijeću.

Vjerujem da su duše svih naših branitelja u mirisnim rajskim prostranstvima. Uživajući u prekrasnim anđeoskim pjesmama, čekaju ponovni susret s nama."

NOĆ MUZEJA 2026

MUZEJ DOMOVINSKOG RATA KARLOVAC — TURANJ

Noć muzeja i ove je godine, 21. put od početka ove manifestacije, održan 30. siječnja u sklopu koje su svoja vrata otvorili hrvatski muzeji i svoje jedinstvene i vrijedne zbirke ponudili brojnim posjetiteljima. Među njima i Muzej Domovinskog rata Karlovac na Turnju koji smo u ovoj posebnoj noći rezerviranoj za povijest, kulturu, umjetnost i edukaciju i mi posjetili.

Muzej Domovinskog rata na Turnju mjesto je snažnog sjećanja i identiteta, a u Noći muzeja svi zainteresirani mogli su razgledati stalnu izložbu "Karlovac 1991. – 1995." koja se prostire kroz unutarnji i vanjski dio muzeja s više od 400 originalnih predmeta i gotovo četiri sata multimedijjskog sadržaja. Posjetitelj prolazi kroz nekoliko jasno oblikovanih cjelina koje čuvaju

sjećanje na karlovačke ratne dane i njegovu obranu, od uvoda koji objašnjava kako je rat započeo, preko prikaza agresije i prve crte obrane, do svakodnevice civila i života branitelja. Posebno mjesto u muzeju zauzima kutak posvećen djeci i nadi, obogaćen njihovim porukama i zahvalama braniteljima. Vanjski prostor muzeja s izloženom borbenom tehnikom i vozilima svjedoči o snalažljivosti i improvizaciji u najtežim trenucima s više od 20 izložaka u ovom je noćnom ugođaju bio još zanimljiviji i dojmljiviji.

TEKST

Vesna Pintarić

FOTO

Goran Resovac

Uz stalni postav, posjetitelji su mogli razgledati i tematsku izložbu "Za Hrvatsku kao Tigar", posvećenu 1. gardijskoj brigadi, koja je u muzeju postavljena do 22. ožujka 2026. I to za ovu prigodu pod vodstvom predsjednika Udruge ratnih veterana i pripadnika 1. gardijske brigade Tigrova, Ivana Knezovića te uz sudjelovanje brojnih ratnih Tigrova

Program je uključio i stručno vođeno razgledavanje stalnog postava te posebno vodstvo kroz izložbu, koje dodatno produbljuje razumijevanje događaja i ljudi koji su obilježili to razdoblje.

Uz stalni postav, posjetitelji su mogli razgledati i tematsku izložbu "Za Hrvatsku kao Tigar", posvećenu 1. gardijskoj brigadi, koja je u muzeju postavljena do 22. ožujka 2026. i to za ovu prigodu pod vodstvom predsjednika Udruge ratnih veterana i pripadnika 1. gardijske brigade Tigrova, Ivana Knezovića te uz sudjelovanje brojnih ratnih Tigrova. Izložba Tigrova sadrži bogatu zbirku ratnih fotografija postrojbe, vojnih oznaka Tigrova kao i fotografije svih poginulih pripadnika brigade. Noć muzeja 2026., za sve one koji nisu željeli propustiti prigodu da je posvete obilasku nekog od muzejskih prostora, ostat će sigurno u sjećanju kao malo drugačija i posebija noć.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 62. stavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 155/23, 158/23, 14/24 i 136/25.) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/25-03/1, URBROJ: 512-01-25-232 od 5. svibnja 2025., objavljuje

INTERNI OGLAS

za popunu dužnosti u Međunarodnom središtu za obuku specijalnih zračnih snaga (MSAP TC), Zadar

1. dužnost: Operations Officer II (OF-2/OF-3), MSAP TC, Zadar

Uvjeti:

- pripadnost grani: zrakoplovstvo
- druga razina slijedno rastuće časničke izobrazbe
- znanje engleskog jezika: STANAG 2222 ili ALCPT 85 %
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- da za vrijeme službe u inozemstvu neće ispuniti uvjete za prestanak službe po sili zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja DVO-a
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description).

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: najkasnije srpanj 2026. godine, na razdoblje do četiri godine.

Kandidati osim propisanih uvjeta moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati dostavljaju na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 dana od dana objave u Hrvatskom vojniku.

Kandidati koji ispunjavaju formalne uvjete bit će pozvani na razgovor pred Povjerenstvom Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, koji će se održati na hrvatskom i engleskom jeziku.

Napomena: zainteresirani kandidati moraju imati važeći rezultat testiranja znanja engleskog jezika (STANAG test vrijedi pet godina od testiranja, a ALCPT test vrijedi šest mjeseci od testiranja), odnosno dokaz o tome dostaviti do zaključenja internog oglasa.

DOMOVINSKI RAT

Posebno je dojmljivo kada o Domovinskom ratu u knjizi dojmova pišu oni koji tada nisu bili ni rođeni, rekao je ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved te dodao kako se u tim dojmovima kriju snažne poruke, poput one učenika Osnovne škole iz Štitara, koji poručuju: Od smrti vas nismo mogli spasiti, ali od zaborava ćemo vas sačuvati!

TEKST

Ministarstvo hrvatskih branitelja

FOTO

MHB / Dario Njavro

GRADIMO MOST

IZMEĐU DJECE, POVIJESTI I BUDUĆNOSTI

Vi ste najbolji pokazatelj da ovo što radimo itekako ima smisla, da sav naš napor i uložena sredstva ispunjavaju svrhu i postižu cilj, koji se može sažeti u jednoj poruci – da se ne zaboravi i nikada ne ponovi!, poručio je ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved nagrađenim učenicima

U Ministarstvu hrvatskih branitelja održana je svečanost kojom su objedinjene dvije važne cjeline – trajna briga za očuvanje vrijednosti i promicanje istine o Domovinskom ratu te prenošenje tih vrijednosti na mlade naraštaje. Tom prigodom potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved uručio je predstavnicima županija, gradova i općina iz BiH primjerke Sporazuma o međusobnoj suradnji između Ministarstva hrvatskih branitelja

i nadležnih tijela iz BiH na organizaciji posjeta učenika završnih razreda osnovnih škola iz BiH Vukovaru, koji se školuju prema nastavnom planu i programu na hrvatskom jeziku. Projekt financira Ministarstvo hrvatskih branitelja, a provodi Javna ustanova Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar. Osim Vukovara, učenici posjećuju i druge gradove u cilju proširenja znanja o Domovinskom ratu – Pakrac, Lipik, Okučane, Karlovac i Knin. To omogućuje učenicima da tijekom organizirane terenske nastave neposredno upoznaju autentična mjesta stradanja te steknu dublje razumijevanje žrtve hrvatskih branitelja i civila.

U DESET GODINA VIŠE OD 335 TISUĆA UČENIKA I PRATITELJA POSJETILO MCDRVU

Ministar Medved istaknuo je da svake godine Vukovar posjeti više od 50 tisuća učenika osmih razreda i njihovih pratitelja iz cijele Hrvatske. Do sada ih je više od 335 tisuća posjetilo MCDRVU, kao i gotovo devet tisuća učenika iz BiH.

“Na autentičnim lokacijama naši mladi imaju priliku učiti o važnosti tih područja u obrani i oslobađanju Republike Hrvatske. Posebno je dojmljivo kada o Domovinskom ratu u knjizi dojmova pišu oni koji tada nisu bili ni rođeni”, rekao je te dodao kako se u tim dojmovima kriju snažne poruke, poput one učenika Osnovne škole iz Štitara,

koji poručuju: “Od smrti vas nismo mogli spasiti, ali od zaborava ćemo vas sačuvati!”

Krunoslav Šeremet, ravnatelj JU Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar, izrazio je zadovoljstvo dosadašnjom provedbom projekta, sa željom da se nastavi. Prenio je dojmove učenika i pohvalio njihovo primjereno ponašanje prilikom posjeta svim lokacijama u Vukovaru i na drugim mjestima stradanja u Domovinskom ratu.

“Možemo biti ponosni na naše učenike i djecu”, poručio je profesorima i roditeljima te ih pozvao da dođu u Vukovar, u koji su svi dobrodošli.

DOMOVINSKI RAT

Nakon uručjenja Sporazuma, u ime su-potpisnika i Hrvatskog narodnog sabora BiH obratila se ministrica obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke Daniela Perić, koja je posebno zahvalila predsjedniku Vlade RH Andreju Plenkoviću i ministru Tomi Medvedu.

“Danas se ne okupljamo samo radi jednog sporazuma. Danas gradimo most između djece, povijesti i budućnosti. Omogućiti mladima posjet Vukovaru znači omogućiti im susret s istinom, približiti im vrijednosti koje ne žive samo u knjigama nego u ljudima, mjestima i sjećanjima hrvatskog naroda”, poručila je.

Svečanosti u Ministarstvu hrvatskih branitelja nazočili su i državni tajnici Darko Nekić i Zlatan Bašić; saborski zastupnik Ante Deur; veleposlanica BiH u RH Nj. Eksc. Elma Kovačević-Bajtal; zamjenica glavne tajnice Vlade RH Ivana Penić; Momir Karin, ovlašten za obavljanje poslova ravnatelja Uprave za potporu i unaprjeđenje sustava odgoja i obrazovanja MZOM-a; Ivan

Omogućiti mladima posjet Vukovaru znači omogućiti im susret s istinom, približiti im vrijednosti koje ne žive samo u knjigama nego u ljudima, mjestima i sjećanjima hrvatskog naroda

Zeba iz Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH; ministrice i ministri te gradonačelnici i načelnici općina iz BiH, kao i nagrađeni učenici, njihovi mentori i roditelji. Svečanost je upotpunio nastup poznatog glazbenog sastava Hrvatske ruže.

U SEDAM GODINA PRISTIGLO VIŠE OD TISUĆU PRIČA SREDNJOŠKOLACA O DOMOVINSKOM RATU

Ministar Medved uručio je tijekom svečanosti priznanja učenicima srednjih škola iz RH i BiH nagrađenim za najbolje kratke priče o Domovinskom ratu za 2024. i 2025. godinu.

“Vi ste najbolji pokazatelj da ovo što radimo itekako ima smisla, da sav naš napor i uložena sredstva ispunjavaju svrhu i postižu cilj, koji se može sažeti u jednoj poruci – da se ne zaboravi i nikada ne ponovi!”, poručio je ministar Medved nagrađenim učenicima te zahvalio mentorima i roditeljima što njeguju njihovo domoljublje i potiču ih na promišljanje o povijesnim događajima koji su u temeljima naše državnosti.

“Domovinski rat nije samo povijesna činjenica. On je iskustvo utkano u obitelji, gradove, krajolike i tišine koje još uvijek traju. Očuvanje sjećanja na žrtvu onih koji su dali svoje živote za slobodu nije samo obveza povjesničara – to je odgovornost svih nas, a osobito raduje kada tu odgovornost s toliko zrelosti i osjet-

U petoj po redu zbirci koju Ministarstvo hrvatskih branitelja izdaje u suradnji s *Hrvatskim vojnikom*, vojnostručnim časopisom u kojem se objavljuju priče, objedinjeni su nagrađeni i odabrani radovi srednjoškolaca iz RH i BiH

ljivosti preuzimaju mladi ljudi", istaknula je predsjednica Povjerenstva za izbor najboljih priča profesorica Marina Čubrić.

Rekla je kako su učenici svojim pričama dokazali da književnost može biti mjesto istine, suosjećanja i trajnog pamćenja, te im poručila: "Vaše riječi ne zatvaraju priču o Domovinskom ratu, vaše riječi čuvaju od zaborava, pretvarajući je u umjetnost koja ostaje."

KULTURA SJEĆANJA MOŽE SE GRADITI PROMIŠLJENO, DOSTOJANSTVENO I OKRENUTO MLADIMA

Čubrić je zahvalila Ministarstvu hrvatskih branitelja i ministru Tomi Medvedu na trajnoj potpori ovom natječaju, koji pokazuje kako se kultura sjećanja može graditi promišljeno, dostojanstveno i okrenuto mladima. "Neka ove priče budu poticaj da i dalje slušamo, zapisujemo i prenosimo – jer narod koji pamti svoje žrtve zna cijeliti svoju slobodu", zaključila je.

Mladi autori svojim pričama svjedoče o patnji, hrabrosti i nadi, pokazujući kako se sjećanje na Domovinski rat može prenositi ne samo činjenicama nego i riječima koje bude empatiju i razumijevanje. Neki od nagrađenih učenika čitali su ulomke iz svojih priča.

U petoj po redu zbirci koju Ministarstvo hrvatskih branitelja izdaje u suradnji s *Hrvatskim vojnikom*, vojnostručnim časopisom u kojem se objavljuju priče,

Mladi autori svojim pričama svjedoče o patnji, hrabrosti i nadi, pokazujući kako se sjećanje na Domovinski rat može prenositi ne samo činjenicama nego i riječima koje bude empatiju i razumijevanje

objedinjeni su nagrađeni i odabrani radovi srednjoškolaca iz RH i BiH.

Zbirka je vrijedan doprinos kulturi sjećanja te trajna uspomena na stvaralački doprinos mladih u očuvanju istine o Domovinskom ratu, a distribuira se svim srednjim školama u Hrvatskoj te matičnim knjižnicama u županijama. Zadnja tiskana zbirka priča ujedno je prigodan dar učenicima, kao trajna uspomena na njihov stvaralački doprinos i sudjelovanje u ovom hvalevrijednom projektu.

U pripremi je i ovogodišnji Javni poziv za dodjelu nagrada za najbolju kratku priču o Domovinskom ratu, koji Ministarstvo hrvatskih branitelja provodi od 2019. godine, a u proteklih sedam godina zaprimljeno je sveukupno više od tisuću priča.

Ovim projektima Ministarstvo hrvatskih branitelja potvrđuje svoju trajnu opredijeljenost njegovanju vrijednosti Domovinskog rata i poticanju mladih da znanjem, osobnim doživljajem i pisanom riječi razumiju važnost slobode i odgovornog pamćenja.

PJESME KOJE SU OBILJEŽILE DOMOVINSKI RAT

Pjesma *Ruža Hrvatska* čiji je izvorni naziv (*Mojoj majci*) već desetljećima zauzima posebno mjesto u hrvatskom društvu. Jedna je od najemotivnijih, najvećih i najpopularnijih hrvatskih pjesama, a zbog stiha u kojem se spominje *Ruža Hrvatska* pjesma ima i obilježja domoljubnog karaktera. Iako je javnost doživljava kao domoljubnu pjesmu, njezin smisao i nastanak ne proizlazi iz ideologije, nego iz duboke osobne emocije - ljubavi prema majci. Upravo ta intimna razina, isprepletena s povijesnim trenutkom u kojem je pjesma nastala, čini *Ružu Hrvatsku* jedinstvenim glazbenim djelom i društvenim fenomenom. Ona je istodobno i, posveta i simbol, pjesma koja je privatnu bol i ljubav pretvorila u nešto puno veće - opće prepoznatljivu emociju

RUŽA HRVATSKA

MOJOJ MAJ

TEKST
Ivan Šurbek

FOTO
Igor Cecelja, privatna arhiva

Pjesma *Ruža Hrvatska* s godinama je postala simbol hrvatske glazbe. Neizbježna je, velika i snažna. U danima sreće, radosti, ali tuge i tišine davala je i daje dodatnu snagu. O pjesmi *Ruža Hrvatska*, njezinu nastanku, razgovarali smo s autorom Jasenkom Hourom.

Prljavo kazalište, uz Parni valjak, jedan je od dva najveća hrvatska glazbena sastava. Ovi su bendovi ispisali povijest hrvatske glazbe, a Houra, jedan od dvojice najprepoznatljivijih Prljavaca zaslužan je za nastanak brojnih hitova.

"Pisali smo album pod nazivom *Zaustavite zemlju*", kaže. Bio je to peti album grupe Prljavo kazalište

(op. a.). Houra je pjesmu *Ruža Hrvatska (Mojoj majci)* napisao 1987. godine, ali pjesma je izvedena godinu dana poslije jer kako kaže, pjesme su se tada snimale drugačije nego danas. "Snimao si tada cijeli album. Nisi kao danas izbacivao pjesmu po pjesmu. Albumi su se snimali dugo, bila su to drugačija vremena. Nije bilo društvenih mreža, jedan sasvim drugačiji život se tada živio. Pjesma je objavljena zajedno s kompletnim albumom *Zaustavite zemlju*".

Houra kaže da nije očekivao takav uspjeh i veličinu pjesme koju ona nosi danas. "Nismo mogli očekivati da će pjesma postati ovo što je danas. Nismo znali ni da će pjesma *Marina* postati tako popularna. Nismo znali,

CI

snimali smo jer smo bili glazbenici i jer je to bio naš život", kaže.

TEKST NASTAO U JEDNOM DANU

Pjesmu *Ruža Hrvatska* odnosno *Mojaj majci* Houra je napisao jednog dana dok je prolazio kroz osobnu tragediju. Bio je emocionalno slomljen zbog gubitka majke. Bio je shrvan i potresen, i tuga zbog gubitka i preranog odlaska bila je golema. "Tekst sam napisao u jednom danu. Doslovno je bio gotov

za dvije do tri minute", kaže Houra. "Trebalo mi je da izbacim sve iz sebe. Bila je to vlastita psihoanaliza. Kod kuće je vladala velika tuga i kroz stihove sam tu tugu želio prikazati. Nastala je kao što sam rekao vrlo brzo. Nikad prije ni nikad poslije nisam htio ništa mijenjati u pjesmi. Ona je od prvog dana takva kakva jest. Zamislio sam i napisao glazbu koju su kasnije aranžirali moji kolege", kaže Houra. Tadašnji ton majstor bio je Nenad Zubak. On i gitarist Marijan Brkić, koji je tada svirao s nama, tonski su obradili pjesmu da to scenski bude savršeno. Ja sam znao otprilike kako bi pjesma trebala zvučati, ali nisam čuo završni, finalni miks", priča nam. "Bilo mi je jako

PJESME KOJE SU OBILJEŽILE DOMOVINSKI RAT

stalo do te pjesme. Nisam imao velike pretenzije, niti očekivanja, ali rijetko kad osjetim da je to baš to. Kod ove pjesme sam to osjetio", reći će.

"Nema kod *Ruže* velikih mistifikacija. Ona je nastala vrlo jednostavno", kaže Houra. "Za usporedbu pjesmu *Tu noć kad si se udavala* miksali smo 36 sati. Miksanje pjesme je iznimno važno. To je kao i montiranje filma. Ako pogriješiš u montaži i najbolji scenarij može propasti. Bilo je malo problema oko naziva pjesme i to je bilo između nas (benda) i diskografske kuće. Oni su imali svoju ideju, mi svoju. Na kraju pjesma nosi naziv koji i treba nositi", dodaje.

Houra kaže da pjesmu kao i druge pjesme nisu pisali zato da bi ona postala hit. Pisali su pjesme zato jer je to ono što rade - pišu pjesme i stvaraju glazbu. Rekao je kako ne znaju koja će pjesma postati hit i kako će je publika primiti. Publika i autori drugačije doživljavaju pjesme.

"Svatko pjesmu tumači na svoj način, ja sam je pisao u tom trenutku, a ljudi se drugačije vežu i identificiraju kroz pjesmu. Na svakom je čovjeku da je prihvati i doživi onako kako misli da je treba doživjeti", kaže Houra te nastavlja. Svatko se na svoj način pronalazi u pjesmi jer svatko se mogao identificirati na svoj način. Houra se s tim slaže.

"Publika i oni koji slušaju prevode to na svoj jezik. Ja nemam potrebu da

Nismo mogli očekivati da će pjesma postati ovo što je danas. Nismo znali ni da će pjesma Marina postati tako popularna. Nismo znali, snimali smo jer smo bili glazbenici i jer je to bio naš život

nekom nešto puno objašnjavam o pjesmi jer svatko tko sluša pjesmu traži svoje značenje. Bilo bi pogrešno ulaziti u cijelu tu priču. Svatko je doživljava na svoj način i proživljava kroz svoj život i svoje iskustvo, kaže, te nastavlja. "Jednom mi je prišao jedan prijatelj i u tužnom trenutku, kad je išao sa sprovoda rekao mi je da je na pjesmu gledao drugačije, da me prije nije razumio. Nije je najbolje shvaćao dok nije sam proživio osobnu tragediju. To je tako, to je ta tužna priča", kaže Houra.

KONCERT VOLJENOM GRADU – ZABRANJENI KONCERT

Prljavo kazalište održalo je veliki koncert na Trgu bana Jelačića 17. listopada 1989. godine. Taj se koncert pod nazivom koncert Voljenom gradu često naziva *zabranjenim koncertom*, s obzirom na to da je tadašnja milicija u više navrata pokušavala prekinuti i zaustaviti njegovo održavanje. Bilo je to vrijeme u kojem su komunistički režimi diljem svijeta počeli padati i kad se nazirao njihov kraj, a upravo su uz pjesmu i okolnosti njezina nastanka nastale brojne pogrešne konotacije vezane uz *Ružu Hrvatsku*. Kako je sve izgledalo u to vrijeme, prisjeća se Jasenko Houra.

"Mi smo bili na turneji po Hrvatskoj. Predstavljali smo album. Bili smo i u drugim velikim gradovima. Bili smo u Dalmaciji tada – Split, Šibenik, Zadar – pa smo nakon toga došli u Zagreb. Svirali smo i pjevali naše pjesme, kao što to glazbenici rade. Nismo mogli ni zamisliti koliko će se ljudi skupiti na Trgu bana Josipa Jelačića tog listopada. Bio je utorak", kaže.

"Nekoliko sati prije koncerta vidio sam da su se ljudi počeli skupljati, ali ni u snu nisam mogao zamisliti da će ih biti toliko. Kako se koncert približavao, ljudi je bilo sve više i više, a onda su počeli i pokušaji da se koncert prekine." Situacija je, kako kaže, dva

sata prije koncerta postala vrlo dramatična i napeta. "Počeli su pritisci da se koncert otkaže. Ljudi su stalno pristizali. Kako ih je bilo sve više, tako je bilo i sve više nastojanja da se koncert prekine. Tražili su od mene da kažem ljudima da koncerta neće biti, ali ja sam u tom trenutku rekao i pomislio: tko sam ja da otkazujem koncert? Poručite im to vi, vi imate autoritet i moć." Danas smatra da bi otkazivanje koncerta bila fatalna pogreška. "Mislim da bi to izazvalo konflikte i reakciju, revolt publike." Nitko u bendu nije očekivao toliki broj ljudi, niti se dotad susreo s takvim pri-

Pjesme koje su obilježile Domovinski rat
imale su važnu i višeslojnu ulogu u hrvatskom društvu. One nisu bile samo glazba nego snažno sredstvo otpora, identiteta i zajedništva. Neke su od njihovih glavnih uloga bile:

Jačanje nacionalnog identiteta i zajedništva

U ratnim okolnostima pjesme su pomagale ljudima da se osjećaju povezano – bez obzira na to jesu li bili na bojištu, u izbjeglištvu ili kod kuće. One su učvršćivale osjećaj pripadnosti narodu i državi koja se stvarala.

Psihološka potpora i moral

Za branitelje i civile glazba je bila oblik ohrabrenja i nade. Pjesme su dizale moral, davale snagu u teškim trenucima i pomagale ljudima da izdrže strah, gubitke i neizvjesnost.

Izraz otpora i domoljublja

Mnoge pjesme jasno su izražavale otpor agresiji i odlučnost u obrani domovine. Glazba je bila nenasilan, ali vrlo snažan način slanja poruke – i unutar zemlje, i prema svijetu.

Čuvanje kolektivnog sjećanja

Te su pjesme danas dio povijesne memorije. One prenose emocije i iskustva rata budućim generacijama, često snažnije nego suhoparni povijesni podaci.

Medijska i simbolička uloga

Emitirane na radiju, televiziji i na koncertima, pjesme su postale simbol vremena i često su bile povezane s humanitarnim akcijama i javnim okupljanjima.

U godini u kojoj obilježavamo 35. obljetnicu Hrvatske vojske želja nam je prisjetiti se pjesama koje su nastajale istodobno s njezinim ustrojavanjem i koje su na svoj način pridonijele obrani i jačanju domovine.

PJESME KOJE SU OBILJEŽILE DOMOVINSKI RAT

zorom. "Nismo mi očekivali toliko ljudi. Nitko od nas se dotad nije susreo s time. Nama je u tom trenutku bilo najvažnije da koncert iznesemo tonski. Damir Lipošek Keks odradio je sjajan posao. Zvuk mora biti dobar, pjesma se mora čuti, to je ono glavno." Na pitanje što je publika tada željela čuti, odgovor je bio jasan. "Samo Ružu. Htjeli su Ružu Hrvatsku. Sviraj to i ništa drugo", kaže kroz smijeh.

O broju okupljenih ljudi ne želi govoriti, jer smatra da su takve procjene nepouzdana. "To su stvari koje ne možeš sa sigurnošću tvrditi. Najgore je baviti se špekulacijama. Ne znam taj podatak i nikad nisam bio sklon govoriti da sam prodao jednu kartu ili ploču više nego što sam stvarno prodao". Danas, objašnjava, situacija je drugačija. "Kad danas imamo koncerte u Areni, točno se zna koliko je karata prodano i koliko je ljudi došlo. To su egzaktni podaci. Ali kod ovakvih javnih okupljanja, to ne možeš znati. Znamo samo da je Trg bio pun, da je atmosfera bila odlična, vruća, i da nismo očekivali toliko ljudi. Ako nemam egzaktni podatak, ne želim ga iznositi jer bi mi se to moglo obiti o glavu".

DODIR S TAMBURICAMA

Houra nije napisao samo *Ružu Hrvatsku*. Prljavo kazalište ima još pjesama domoljubnog karaktera, a njihov je tekstopisac bio upravo on. O njima ćemo detaljnije pisati u nekim od idućih brojeva, no ovom se prigodom kratko dotaknuo teme domoljubnih pjesama, osobito onih s tamburaškim prizvukom. Pjesma *Ne dirajte mi ravnice*, o kojoj smo pisali u prošlom broju našeg časopisa, za Houru je jedna od onih koje smatra predivnima i posebnima. Ističe kako su prije nje slavonske pjesme uglavnom bile bećarci, dok je Miroslav Škoro napisao jednu senzibilnu, romantičnu pjesmu koja je nosila sasvim novu emociju. "Mi smo kasnije snimili pjesmu *Uzalud vam trud*

Tražili su od mene da kažem ljudima da koncerta neće biti, ali ja sam u tom trenutku rekao i pomislio: tko sam ja da otkazujem koncert? Poručite im to vi, vi imate autoritet i moć. Danas smatra da bi otkazivanje koncerta bila fatalna pogreška. Mislim da bi to izazvalo konflikte i reakciju, revolt publike

svirači. Mogli smo je snimiti s nekim poznatim tamburaškim sastavom, ali htjeli smo da to bude izvorni, domaći slavonski sastav, netko tko je *naturščik*. Kao i svaku drugu pjesmu, ljudi je doživljavaju na svoj način. Drago mi je da su te pjesme, naše pjesme, dotaknule ljude – posebno one koji su stvarali ovu državu, naše branitelje. Drago mi je da ih ljudi vole i da im se sviđaju", kaže Houra. To su velike pjesme koje mene osobno jako diraju, a ako diraju mene, siguran sam da su imale snažan utjecaj na one koji su prolazili kroz patnju".

O SVOJIM NAJVEĆIM PJESMAMA I OSTAVŠTINI

"Teško je reći, znam da su *Heraj ulice* i *Ruža Hrvatska*, najveće pjesme, ali ostalo je na slušateljima. Stvarno mi je teško izdvojiti jer mi je svaka pjesma draga na neki svoj način", reći će Houra. Zvuk Prljavog kazališta prepoznatljiv je svakom. Ovaj veliki hrvatski bend stvorio je mnoštvo hitova, a

njegov glazbeni identitet postao je dio kolektivnog sjećanja publike. Houra često u razgovoru ističe povratak pjesme autoru. Pjesmu koju piše, ponajprije piše zbog sebe – iz vlastite emocije i osobnog doživljaja. Ipak, nemoguće je ne naglasiti kako je zvuk Prljavog kazališta jedinstven, a Mladen Bodalec kao vokal daje onaj

završni dojam i posebnu emociju pjesmama. To daje prepoznatljivost i snagu.

“Pjesma je intimni dio mene. A onda kad je počnu svi svirati, kad se počne vrtjeti na reklamama, imam osjećaj kao da odlazi od mene – od nečeg što je osobno prema nečem komercijalnom. To je normalno, to je u redu. Ne možeš je stalno imati u ruci, ali posebno ti je drago kad malo zastane ili utihne i kad ti se ponovno vrati”, objašnjava Houra.

“Onog trenutka kad pjesmu završim i predam na obradu, ponekad se osjećam čudno, kao da više nije moja. Tako je bilo i s *Ružom*. Odjednom je svi izvode, svi je puštaju. Drago mi je da je tako naravno, ali drago mi je i kad se vrati”, kaže kroz smijeh.

Tijekom razgovora Houra se u više navrata vraća istoj misli – pjesma je njegova i nastaje prije svega iz osobne potrebe, bez kalkulacija i očekivanja, a tek potom započinje svoj vlastiti život među publikom. Pjesma *Ruža Hrvatska* o kojoj smo pisali u ovom broju svakako nosi veliki nacionalni identitet, a u vrijeme rata mnogim je braniteljima nosila poseban naboj i emociju. Izvodi se gotovo na svim velikim događajima, od proslava i obljetnica, do navijačkih prigoda. U sljedećim nastavcima također ćemo se posvetiti ostalim pjesmama koje su u onim najtežim trenucima činile upravo to, davale nadu.

www.hrvatski-vojniki.hr

Pratite nas i na društvenim mrežama

[facebook](#) [YouTube](#) [LinkedIn](#) [Instagram](#)

Sve što vas zanima pitajte nas:
hrvojniki@gmail.hr

Foto: Tomislav Brandt

